

ÅRSMELDING 2004

NORSK SAU- OG GEITALSLAG

- På lag med naturen -

PÅ LAG MED NATUREN

Året vi har lagt bak oss har ført med seg mange viktige saker for NSG og for det enkelte medlem. I denne sammenheng gis det rom for å nevne bare noen få områder.

En sak som det har vært arbeidet med i over fem år, er utarbeidelse av en ny forskrift for småfe. Først ble det forsøkt å etablere en forskrift for hold av småfe på beite. Den fikk et innhold som næringen ikke kunne godta. Om det var av den grunn at den ble lagt i en skuff i Landbruksdepartementet skal være usagt. Saken ble imidlertid tatt opp igjen i 2004, og da med intensjon om en forskrift for hold av småfe. En bredt nedsatt arbeidsgruppe bestående av både dyrevernorganisasjoner, helsetjenester, slakteriorganisasjoner og næringsorganisasjoner har arbeidet med saken i året som er gått. NSG har lagt betydelig arbeid i dette for å få en ordlyd i forskriftsforlaget som næringa kan leve med. Saken ligger nå i Landbruks- og Matdepartementet, og vi har god tro på at innholdet blir til det gode for småfeholderne og deres dyr.

Også siste året har vist at saueprodusentene tar arbeidet med å produsere best mulig kvalitet på alvor. Snittvekta på lam har økt, og klassemessig er det også en bedring. Dette kan også delvis tilskrives en bra beitesesong over store deler av landet.

Til tross for at Gilde og private aktører har vært kreative og framskaffet nye produkter av sau og lam, viser markedssituasjonen at det ligger mer på lager enn det som er ønskelig. Dette er ei stor utfordring både for den enkelte produsent og organisasjonen vår, men til syvende og sist er det omsetningsleddene som har hovedansvaret. I forhold til dette har det vært betydelige meningsforskjeller mellom de forskjellige aktørene om hvilke tiltak som var best egnet for å settes i verk. Samtidig må vi ikke glemme at det bare er noen få år siden vi stanga i taket på målprisen, og at det var denne som satte begrensninger for hva vi kunne få betalt for lammekjøttet. I den situasjonen vi nå står oppe i er det avgjørende å komme fram til løsninger som er til det beste for den enkelte produsent, og at næringa og omsetningsledda i fellesskap finner fram til løsninger som er akseptable for alle parter. Vi må framfor alt huske på at det er den enkeltes situasjon som er det primære.

På «geitefronten» skjer det fortsatt en liten avskalling av bruk med melkegeiter. Hvis en ser landet under ett, er det nå tilnærmet markedsbalanse for geitmelk. I noen områder er det imidlertid rom for en større produksjon enn det vi har i dag. Av kjekjøtt er det til tider underskudd i markedet. Når da opp i mot 30 000 kje avlives årlig, skulle det her være en god del å hente.

Det ser for tiden ut til å være en betydelig økt interesse for såkalte «andre geiter». I denne sammenheng er NSG i dialog med raselagene for geit for å se på muligheter for et nærmere og mer formalisert samarbeid. Dette gjelder også raselag for sau, og NSG har klart signalisert vilje og ønske om nærmere samarbeid.

På vegne av styret takker jeg ansatte og tillitsvalgte på alle plan for stor og skapende innsats for NSG og småfeholderne i året som er gått.

Odd E. Risan

NORSK SAU- OG GEITALSLAG

ÅRSMELDING 2004

INNHold

Lederen har ordet	2
I STRATEGIPLAN FOR 2004 –2005	5
II ORGANISASJONSARBEIDET	9
1. Representantskapsmøter	9
2. NSG Semin AS	14
3. Team Semin	18
4. Landbruk og rovvilt	19
5. Kommunikasjon	21
6. Organisert beitebruk	23
7. Medlemsservice	25
8. Genressuresutvalget for husdyr	26
9. Nordisk dyreartsguppe for sau og geit	26
10. Dyrevelferd	26
11. Saueklippeskolen	27
12. Annet organisasjonsarbeid	27
13. Lag og medlemstall	29

III	Arbeidet i styret	31
IV	Råd, nemnder og utvalg (RNU)	43
	1. Avlsrådet og fagforum for sau.....	43
	2. Avlsrådet og fagforum for geit	46
	3. Utmarksrådet	49
	4. Gjeterhundrådet.....	50
	5. Prosjektrådet for geit	52
	6. Ull- og klipperådet	52
	7. Marknads- og utviklingsrådet	53
V	Sentraladministrasjonen	54
VI	Tillitsvalgte	56
VII	Styrets melding 2004	62
VIII	Rekneskap 2004	63
IX	Andre opplysninger og statistikker	70
X	Annonser	76

I STRATEGIPLAN FOR 2004 –2005

Hovedstrategi:

NSG skal i samsvar med § 1 i lovene arbeide for

- *eit rasjonelt og lønsamt saue- og geitehald,*
- *samarbeid i produksjon og omsetnad,*
- *større bruk av norske småfeprodukt,*
- *å fremje småfehaldet i samsvar med naturvilkår og marknadstilhøve.*

Visjon: «Norsk Sau- og Geitelslag – på lag med naturen»

Dette skal vi gjere gjennom å prioritere:

1. Økonomi og marknad

NSG har som overordna mål å skape ein økonomi for småfehaldet, minst på gjennomsnitt med dei andre produksjonane i landbruket.

Korleis:

- Levere kvalitetssikra varer.
- Samarbeide med fagлага og ha offensiv kontakt med politiske og administrative miljø.
- Samarbeid med samvirke og andre som driv med foredling og omsetning.
- Fremje og auke verdiskapinga av hovedproduksjonane.

2. Produksjonsvilkår

NSG skal arbeide for at naturen vert forvalta gjennom ein bærekraftig bruk der utmarka er viktigaste produksjons- og kulturfaktoren.

Korleis:

- Trygge retten til bruk av utmarksareala på 1995-nivå i samarbeid med fagлага og andre.
- Arbeide for ein rovdyrpolitikk som gir trygge tilhøve for menneske og husdyr.
- Arbeide for god dyrevelferd og dyrehelse.
- Utvikle den faglige delen av beitebruken.

Utmarka er viktigaste produksjons- og kulturfaktoren i småfæneringa.

Foto: Ingunn Nævdal

3. Faglege utfordringar

NSG har som mål å utvikle og kvalitetssikre produkta gjennom avlsarbeid og krav til egne produkt.

Korleis:

- Fornye avlsarbeidet med nye mål og organisering.
- Utvikle avlsmetodar innanfor semin som styrkjer kvalitetsproduksjon og førebyggjer sjukdom.
- Utvikle og auke tilslutninga til saue- og geitekontrollen.
- Halde vedlike og utvikle sosiale og faglege tilhøve i produsentmiljøa.

4. Eigen organisasjon

NSG må arbeide for full tilslutnad og utvikle seg gjennom klare mål og møte utfordringar i forkant.

Korleis:

- Skaffe ressursar til kollektive løysingar innanfor avl, semin og utmarksforvaltning.
- Utvikle eigen organisasjon og skulere tillitsvalde.
- Kontinuerlig medlemsverving.

5. Politikarkontakt, alliansebygging

NSG har som mål å få politikarar og andre til å forstå verdien av eit sterkt småfehold.

Korleis:

- Klargjere samfunnsmessig nytte av sterkt småfehold.
- Prioritere alliansebygging.
- Ta heile organisasjonen i bruk.

I samband med representantskapsmøtet i mars fekk stortingsrepresentant og leiar for Energi- og miljøkomitéen, Bror Yngve Rahm overrekt om lag 700 underskrifter mot Stortingsmelding nr. 15 (2003-2004) Rovvilt i norsk natur.

Foto: Arne Flatebø

6. Informasjon

NSG skal vere nyskapende og dagsaktuell i informasjonsarbeidet.

Korleis:

- NSG skal vere nyskapande i informasjonsarbeidet
- Prioritere alliansebygging og framstå positivt overfor resten av samfunnet.
- Dagsaktuell oppdatering av tillitsapparatet.
- Bruke medlemsbladet som kontaktskapande og informerande organ til medlemmer og andre.

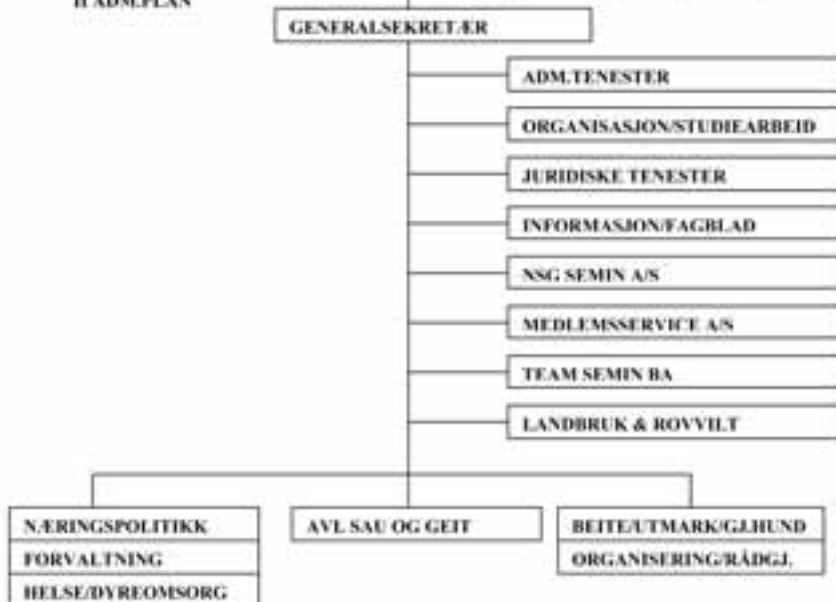

Organisasjons- og administrasjonsplan

I ORG.PLAN

II ADM.PLAN

II ORGANISASJONSARBEIDET

1. Representantskapsmøter

Siden NSG har en organisasjonsform med landsmøte hvert annet år, ble det ikke avholdt landsmøte i 2004. Det ble gjennomført to representantskapsmøter dette året.

a) Representantskapsmøte 24.–25. mars 2004

Dette representantskapsmøtet ble avholdt på Hotel Opera midt i Oslo gryta. De årene det ikke arrangeres landsmøte blir representantskapsmøtet i mars som et lite årsmøte å regne. Representantskapet behandlet saker som lederens tale, strategi 2004–2005, årsmelding, regnskap, budsjett, kontingent, godtgjørelse til tillitsvalgte, melding fra kontrollutvalget og valg av kontrollutvalg.

På ettermiddagen 24. mars deltok hele representantskapsmøtet ved en markering på Karl Johan og foran Stortinget. Der fikk leder for Energi- og miljøkomitéen, Bror Yngve Rahm overlevert NSGs innspill mot Stortingsmelding nr. 15 (2003-2004) Rovvilt i norsk natur, deriblant et opprop underskrevet av 700 kommunepolitikere, derav 150 ordførere. NSGs appell var: «NY ROVVILTPOLITIKK SLIK DEN ER SKISSERT I ST. MELD. NR. 15 HOLDER IKKE MÅL OG MÅ ENDRES!» Denne seansen ble godt dekket av riksmidia.

Hele representantskapsmøtet deltok ved en markering foran Stortinget 24. mars 2004. Foto: Arne Flatebø

Avlsstatuettene for sau og geit for 2003 ble delt ut ved middagen 24. mars. Mottakerne var Sidsel og Jon Ramsøy, Møre og Romsdal for vêren 200061587 Ram og Yvonne og Karl Johan Krokstrand fra Beiarn i Nordland for bukken 2000731 Pinto.

Avlsstatuetten for beste vær 2003 ble tildelt Sidsel og Jon Ramsøy, Møre og Romsdal for vêren 200061587 Ram. Foto: Arne Flatebø

Avlsstatuetten for beste bukk 2003 ble tildelt Yvonne og Karl Johan Krokstrand fra Beiarn i Nordland for bukken 2000731 Pinto. Foto: Arne Flatebø

Styremedlem Erik Fløystad la fram styrets forslag til strategier for 2004-2005. Herunder orienterte også lederen i Avlsrådet for sau, Bjørn Høyland, om at Avlsrådet og Fagforum for sau har startet en prosess som skal vurdere en ny organisasjonsmodell for saueavlen. Høyland orienterte representantskapet om hovedlinjene i forslaget og hvordan saken er tenkt behandlet i organisasjonen.

Et utvalg oppnevnt av partene i jordbruksoppgjøret i fjor vår la nylig fram innstillingen «Forslag til målrettede virkemidler for geiteholdet i Norge». Naturlig nok viet representantskapet også oppmerksomhet mot denne rapporten.

Norsk Sau- og Geitelslag hadde utarbeidet en uttalelse i forkant av jordbruksforhandlingene 2004, der hovedkravet er: «Ja til inntekt og framtid, nei til utflating av politiske virkemidler». Generalsekretær Svein H. Brautaset la fram hovedpunktene i NSGs innspill til faglag og departement fram mot årets jordbruksforhandlinger.

Under saken åpen post var det en grundig diskusjon om geiteholdets framtid, med bakgrunn i Jordbruksavtalens sluttprotokoll 2003 og innstillingen «Forslag til målrettede virkemidler for geiteholdet i Norge». Det ble etter forslag oppnevnt en hurtigarbeidende gruppe bestående av Ola Søgnesand, Gunnar Haugo, Magnhild Nymo og Åge Lohn. Denne gruppen utarbeidet en uttalelse fra representantskapsmøtet i NSG til Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag, se neste side.

Kontingent og medlemsverving og hva som kan gjøres av innsats på dette området var også debattert under Åpen post. Blant annet ble det ytret ønske om å få mer viktig informasjon ut til alle medlemmene gjennom medlemsbladet Sau og Geit. Samtidig med at det hviler et stort ansvar på fylkes- og lokallagslederne med å få ut informasjon til medlemmene. I tillegg var det kommentarer omkring NOR-98, sekretærfunksjonen på fylkesnivå, representasjon fra NSG sentralt på fylkesårsmøter og utsendingsrutiner fra NSG.

b) Representantskapsmøte 20.–21. oktober 2004

Representantskapsmøtet 20.–21. oktober ble også avholdt på Hotell Opera i Oslo. Blant mange viktige saker på kartet var: «Ny avlsorganisering», «Juridiske sider ved beiting, og dyr som skadevoldere», «Revisjon av lovene», «WTO, rammer og utfordringer for småfeholdet» og «Markedet og oppgavene til Opplysningskontoret for kjøtt». I tillegg ble det organisert gruppearbeid på tema om medlemsverving, verdi-grunnlag og rovvilt.

Etter at skisse til ny avlsorganisering ble diskutert i Avlsrådet for sau og i Fagforum sau i fjor høst, har forslaget vært ute på brei høring i lagsapparatet. Fylkeslag, lokallag, fylkesavslutvalg, væreringer og værholdslag har alle fått komme med innspill. Et foreløpig forslag som bygger på ideene fra Avlsrådet for sau og Fagforum sau og inn-

Til
Norsk Bonde- og Setlærkarlag
Norges Bondelag

Oslo, 30.03.04
Vår ref.: 2.00 b. LEW

UTTALELSE FRA REPRESENTANTSKAPSMOTET I NORSK SAU- OG GEITALSLAG 25. MARS 2004

Representantskapet i Norsk Sau- og geitelslag drøfta i motet innstillingen "Forslag til målrettede virkemidler for geitholdet i Norge" fra en partissammensatt arbeidsgruppe ledet av Landbruksdepartementet.

Med bakgrunn i drøftingen har representantskapet utarbeidet følgende uttalelse:
Bakgrunn for uttalelsen er uttalelse fra forbrukerforhandlingene 2003 med det som er sagt spesifikt om geitholdet som mellom omne:

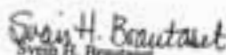
1. forslag til geografiske områder der det er formålstjenlig med virkemiddelstøtte.
2. virkete tiltak som kan øke tilpassingsmulighetene i disse områdene.
3. selektive og målrettede virkemidler som er fullgodt alternativ til geitmelkproduksjon i områder uten mulighet for industriell bearbeiding av geitmelk.

Begge alternativene resulterer i ei sonering som i sørgingsproduktet setter næringsutøvere opp mot hverandre.

Representantskapet vil gjøre oppmerksom på at dette er en prinsippdebat som i neste omgang kan ramme andre produsenter som ligger langt unna motaks- og foredringslekk med de konsekvenser dette vil ha for produksjon av varer og tjenester for norsk landbruk.

Med hilsen

Viv Lindholm -
ordfører

Svein H. Brautaset
generalsekretær

Representantskapsmøte oktober 2004.

Foto: Arne Flatebø

spill fra avlsmiljøet i fylka, ble lagt fram for representantskapsmøtet. Det var leder i Avlsrådet for sau, Bjørn Høyland og organisasjonssjef Lars Erik Wallin, som stod for denne programposten. Fram til endelig realitetsbehandling i styret, representantskapet og til slutt landsmøtet i mars 2005, vil sekretariatet og Avlsrådet arbeide videre med denne saken. Blant annet gjenstår det å få på plass en skisse for den økonomiske delen av avlsplanen.

Lagets samarbeidsadvokat Anders Folkman tok for seg juss og beitedyr, der det ble lagt spesiell vekt på problem med beitedyr i veibanen.

Vivi Lindholm orienterte representantskapet om lovkomitéens arbeid. Sluttbehandling av denne saken blir på landsmøtet i mars 2005.

Medlemstallet i NSG har vist en nedadgående tendens de siste åra. En utvikling som flere landbruksorganisasjoner sliter med for tiden. Per Sigve Lien var invitert for å si noe om hva en har gjort i Norges Bondelag det siste året, som har snudd medlemsnedgang til medlemsoppgang.

Møtet første dagen ble avsluttet med gruppearbeid, der medlemsverving, verdigrunnlag og rovvilt ble diskutert.

Foruten landbruksminister Lars Sponheims foredrag om WTO, ble mye av siste dagen viet direktøren for Opplysningskontoret for kjøtt, Helle Hexeberg, som holdt innlegg om «Markedet og oppgavene til Opplysningskontoret for kjøtt». – Lammekjøtt er en råvare å være stolt av, sa Hexeberg. Hun mente at både fårrikål, landets nasjonalrett nr. 1, og pinnekjøtt har sterk forankring i norske tradisjoner og i dag står sterkt i konkurran-

sen med andre kjøttretter. Hun kunne også fortelle at Opplysningskontorets fårrikål-kampanje er blitt et stort årlig arrangement.

Styremedlem Ove Ommundsen avsluttet representantskapsmøtet med en inspirerende appell over temaet «På lag med naturen – og oss sjølve». – Det er en styrke å være mange og å stå sammen, var Ommundsens budskap til forsamlingen før de reiste hjem.

2. NSG Semin AS

NSG Semin AS ble etablert 01.01.2001 og er eid 2/3 av Norsk Sau- og Geitalslag og 1/3 av Geno. Virksomheten omfatter insemineringskurs, sædproduksjon, markedsføring, salg og distribusjon av sæd til småfæneringen i Norge. I 2003 var omsetningen på ca. 7 mill kr. Vår virksomhetsidé er som følger:

«NSG Semin skal tilby semin av høy kvalitet for å bedre produksjonsøkonomi og dyrehelse gjennom avlsarbeidet i småfæneringen»

NSG Semin AS sin visjon er *«Småfeseimin skaper forsprang»*.

Hvordan:

- Produsere og tilby sæd til en kvalitet og pris som markedet etterspør
- Satse på forskning og utvikling
- Markedsføring og merkevarebygging
- Kurs og opplæring av eierinseminører

Fordi insemineringen skjer nær årsskiftet og det tar lang tid å få samlet inn rapporter, foreligger seminstatistikk først rundt 1. mai året etter. Derfor presenteres seminresultater fra år 2003, sammen med opplysninger om antall utsendte doser fra år 2004 her. I 2004 ble det innført elektronisk innrapportering av seminresultatene. Dette vil gjøre at vi på sikt kan gi en raskere tilbakemelding av resultatene.

Semin 2004

I 2004 hadde NSG Semin A/S tre seminestasjoner i drift:

- Staur, nær Hamar i Hedmark, frossen og fersk sæd
- Særheim, nær Sandnes/Stavanger i Rogaland, fersk sæd
- Blindheim, nær Bergen i Hordaland, fersk sæd

NSG Semin leier inn tjenester fra våre eiere Norsk Sau- og Geitalslag og Geno til administrative oppgaver og drift av seminstasjonene. Avlsarbeidet ledes av Norsk Sau- og Geitalslag gjennom Avlsrådene for sau- og geit. Dette omfatter også ansvar for uttak av seminværer/ -bukker og opplegget for semingransking.

Det ble utdannet 112 nye eierinseminører i 2004 og totalt er det nå om lag 1800 godkjente eierinseminører på sau i Norge. Godt over halvparten av disse er godkjent som naboinseminører. Skudd i blinde er den inseminasjonsmetode som viser seg å være den enkleste og minst stressende for søya. Det er den metoden som blir undervist på kursene og som er mest praktisert.

Vi har dessverre hatt en nedgang på tilslagsprosenten på frossensæd de siste 2 årene. Vi jobber aktivt med å rette opp dette. I 2004 ble det investert i nytt utstyr på laboratoriet på Staur, slik at vi får en bedre kvalitetssikring på sæddosene. Staur ble også ISO-sertifisert i 2004. Vi startet opp med etterutdanningskurs for eierinseminører.

Foreløpige tilbakemeldinger tyder på at vi har hatt en liten forbedring på frossensæden i 2004, men det er store variasjoner mellom besetninger og værer. I framtida må vi jobbe med å forbedre rutinene ytterligere hos inseminørene ute i besetningene og vi må få metoder som sikrer at de værene vi har inne på stasjonen har god nok sædkvalitet.

Forskning og utvikling gjennomføres av Team Semin på Veterinærhøgskolen gjennom Småfeseinprosjektet. Det ble i 2002 bevilget midler til ytterligere 3 år med forskning innenfor dette området. Dette prosjektet skal vare fram til 2006. I 2004 ble det gjennomført et feltforsøk på sau. Forsøket gikk i grove trekk ut på å evaluere «ny» og «gammel» stråtype. Resultatene vil foreligge på vårparten. I 2004 ble det også innført

Seminværene trives godt på Staur.

Foto: Ewa Wallin

Det arbeides kontinuerlig med kvalitetssikring av produksjonen på seminastasjonene. Foto: Ewa Wallin

ukenummer på stråene. Dette vil på sikt gi oss kunnskap om det er forskjell i sæd-kvaliteten utover i sesongen.

Antall utsendte sæddoser i 2001 til 2004

	2001	2002	2003	2004
Frossen sæd (Staur)	20 000	33 000	30 600	24 500
Fersk sæd (alle stasjoner)	18 000	11 600	9 550	12 800
Sum	38 000	44 600	40 150	37 300

Etterspørselen etter frossen sæd falt mye i 2004. Totalt kom det inn noe mer bestillinger, men pga. stor etterspørsel etter noen få værere fikk ikke alle det de ønsket. Det var en stor økning i antall utsendte fersksæddoser i 2004. Økningen var i hovedsak på Særheim og Staur. Årsaken til dette er i hovedsak at to år med lavere tilslagsprosent på frossensæd har ført til at kundene bestiller noe færre doser enn tidligere, samt at noen områder har gått over til fersksæd. Økning i tilslagsprosenten på frossensæd er vårt beste virkemiddel for å snu denne trenden.

På de andre stasjonene er det kommet gode tilbakemeldinger på produksjon og drektighetsresultater. Produksjonsnivået gikk opp både på Særheim og Blindheim. På Særheim er det rapportert om en god del høyere tilslagsprosent i 2004.

Semin 2003

Det ble sendt ut om lag 30 600 doser frossensæd og 9 550 doser fersksæd høsten 2003. Fra dette materialet finner vi igjen opplysninger for om lag 80 % av utsendte sæddoser. Det foreligger resultat fra om lag 23 000 insemineringer med frossensæd og 9 000 insemineringer med fersksæd.

Omfang og resultat for frossen og fersk sæd i 2003 (tall for 2002 i klammer)

Stasjon	Antall doser			Ikke omløp%	
Staur	Frossen sæd	23 039	(23 868)	58,96	(62,25)
	Fersk sæd	1 815	(1 573)	73,44	(73,49)
Særheim	Fersk sæd	3 611	(4 843)	71,03	(68,28)
Blindheim	Fersk sæd	3 174	(3 425)	78,95	(76,5)
Totalt		31 639	(33 709)	63,21	(65,11)

Særheim og Blindheim fikk bedre resultat for fersksæd i 2003. Tilslags % på frossen sæd fikk en tilbakegang i forhold til året før.

Semin på geit i 2004

Produksjon av buksesæd til geit foregår på Geno Halsteingård i Trøndelag. Det ble sendt ut ca. 1 030 doser med frossensæd til avlsbestninger for geit i 2004 og i tillegg til dette ble det sendt ut ca. 700 doser frossensæd i forsøkssammenheng.

Innenfor geitesemin har utfordringene ligget i komplisert inseminasjonsteknikk, lav tilslagsprosent, ikke avklart fortynningsvæske og at det er kun noen få seminteknikere og veterinærer som behersker teknikken.

Det ble i 2004 gjennomført forsøk med eierinseminering på geiter. I forsøket ble det benyttet frossen sæd med to forskjellige dosestørrelser. Forsøkene er lovende og vi søker nå Mattilsynet om å få godkjent et kursopplegg for eierinseminasjon. Det er fortsatt noe usikkert når vi kan starte opp med dette.

Vi arbeider nå med å få etablert en egen seminastasjon for geit i Hamar-området. Vi vil søke etter aktuelle steder og jobber samtidig med å få finansieringen på plass. Målet er at stasjonen kan være etablert i løpet av høsten 2005. TINE er invitert med i dette arbeidet.

3. Team Semin

Følgjande selskap er eigarar av Team Semin:

- GENO (30%)
- Norsvin (30%)
- Aqua Gen (20%)
- Norges Pelsdyrslag (10%)
- Norsk Sau- og Geitlagslag (10%)

Dagleg leiar er Heiko Paulenz.

Ved sida av dagleg leiar er det tilsett fleire stipendiatar.

Dei viktigaste arbeidsoppgåvene for selskapet:

- Utvikling og forbetring av metodar innan småfesemin.
- Utvikling av nye og forbetra metodar for evaluering og konservering av sæd frå storfe, gris og rev.
- Betre metodar for evaluering av frysing av mjølke frå laksefisk.

Heiko Paulenz forsvarte i desember sin andre doktorgrad, hvor han oppsummerte hvor langt forskningen på småfesemin er kommet.

Foto: Lars Erik Wallin

Team Semin mottar, utover eigeinnskot frå eigarane, ekstern finansiering frå Norges Forskningsråd og forskningsmidlar over Jordbruksavtalen.

Styreformann i Team Semin er utviklingssjef i GENO Arne Ola Refsdal. Ellers har styret følgjande medlemmer: Avl- og seminsjef i Norsvin Olav Eik Nes, utviklingssjef i Aqua Gen Arne Storset (tok over etter Kristina Landsverk i sommar), seksjonssjef i NPA Hans Åge Kulbotten og organisasjonssjef i NSG Lars Erik Wallin.

Etter nokre års drift har Team Semin vorte eit anerkjend selskap òg utafor Noreg. I særleg grad gjeld dette satsinga på småfesemin. 3. desember 2004 forsvarte Heiko Paulenz sin doctor philosophia med tittelen «Kunstig sædoverføring med fersk og frossen sæd – studier av betydningen av forskjellige fortynnere, lagrings-temperaturer, deponeringssteder, antall spermier og inseminasjoner, stråtyper og tineprosedyrer på fruktbarheten» (han har fra før ein Dr. scient på frysing av rånesæd).

Videreutvikling av Småfesemin er eit treårig samarbeidsprosjekt hvor Team Semin, NSG, NSG Semin AS, GENO, Norsvin, NVH (Institutt for reproduksjon og rettsmedisin), SLU i Uppsala (Institutt for obstetikk och gynekologi) og UMB (tidligere NLH) deltar. Prosjektet blei starta opp i juli 2003, med Anne Nordstoga som prosjekt-leiar.

Målsetting for prosjektet

Hovedmålet med prosjektet er å videreutvikle semin på småfe til et fullgodt alternativ til naturlig bedekning. I tillegg skal rekrutteringen innen forskningen på småfesemin styrkes ved at en doktorgradsstipendiat kvalifiserer seg til forsker.

Delmål:

1. Utvikle bedre metoder for brunstdiagnostikk med hensyn til valg av optimalt inseminasjonstidspunkt ved bruk av fersk og frossen sæd.
2. Utvikle metoder for bruk av blandingssæd hos vær for å øke fruktbarheten i forbindelse med kjøttproduksjon.
3. Oppbygging av nødvendig kunnskap hos bøndene i forbindelse med overgang fra naturlig bedekning til semin.
4. Videreutvikle og forenkle metoder for frysing/tinging av småfesæd.
5. Utvikle metoder for å kunne forutsi befruktningsevnen til værer og bukker gjennom en bedømmelse av sædkvaliteten.

I 2004 har det vært jobbet spesielt med å forbedre tilslaget for semin med frossen sæd på geit. Dette er gjort gjennom feltforsøk med eierinseminering, ulike fortynningsmetoder for sæd, deponeringssted og insemineringstidspunkt.

4. Landbruk og rovvilt

Prosjekt Landbruk & Rovvilt er eit samarbeidsprosjekt mellom Norsk Sau- og Geitallslag, Norsk Bonde- og Småbrukarlag og Norges Bondelag. Målet er å oppretthalde moglegheitene for beitebruk i utmark i forhold til forvaltning av bjørn, gaupe, jerv, ulv og ørn i Noreg.

Ei sentral oppgåve har vore å koordinere kreftene i landbruket som arbeider for å ivareta beitebruk. Arbeidet har bygd på Stortinget sine mål om at skader som fyljer av rovvilt skal haldast på eit økonomisk og dyrevernsmessig forsvarlig nivå, slik at Noreg kan oppretthalda eit aktivt jordbruk med moglegheiter til å nytta beiteressursane i utmarka. Finansieringa kom hovudsakleg frå jordbruksavtalen og budsjetttramma for 2004 var kr 250 000,-.

Styringsgruppa og tilsett

Medlemmar i styringsgruppa har vore Sigurd Avdem (NB), Erik S. Winther (NBS) og Odd E. Risan (NSG). Winther har vore leiar og gruppa hadde 6 møter i 2004. Vidare hadde dei tre organisasjonane ei rekke telefonmøtar i samband med behandlinga av rovviltforvaltning i Stortinget våren 2004. Veronika Seim har vore tilsett som rovviltkonsulent/ koordinator med 1/2 stilling og kontorstad hjå Sogn og Fjordane Bondelag.

Stortingsmelding «Rovvilt i norsk natur», samt utkast til forskrift

St.meld. nr. 15 (2003-2004) «Rovvilt i norsk natur» vart handsama i Stortinget 13. mai

2004. Alle tre faglaga gjorde eit omfattande arbeid opp mot Stortinget sine parti-grupper og involverte komitear. Under denne prosessen medverka prosjekt Landbruk & Rovvilt til eit tett samarbeid mellom dei tre organisasjonane og landbruket fekk gjennomslag for mange av sine innspel. Prosjektet laga eit samandrag av dei viktigaste momenta frå handsaminga.

Forskrift om forvaltning av rovvilt, som skulle byggje på den nye rovvilmeldinga, kom på høyring hausten 2004. Forslaget til forskrift står fram som eit forsøk på omkamp på Stortinget si handsaming av rovviltpolitikken. Næringsorganisasjonane måtte understreka ei rekkje svært alvorlege forhold der Miljøverndepartementet sitt utkast ikkje samsvarar med dei premissane Stortinget gav. Særleg gjeld dette den todelte målsetjinga om at det skal være mulig å drive med småfehold i områder med rovdyr, samt rollene til Direktoratet for naturforvaltning og dei regionale rovviltneemdene. Oppretting av dei regionale rovviltneemdene er eit viktig konfliktreduserande verkemiddel som Stortinget legg vekt på, men i utkastet til forskrift er rovviltneemdene si rolle sterkt svekka. Vidare legg utkastet opp til at ein skal kunne nytte jordbruksavtalemidlar til konfliktdempande tiltak, medan Stortinget har slege fast at alle kostnader som fyljer av rovviltpolitikken skal ligge i departementet sitt budsjett. Eit anna moment som departementet ikkje har med i formålsparagrafen er omsynet til menneskjer si frykt for rovdyr og at mange føler seg trua når rovdyr vert nærgåande. Norges Bondelag sende eige høyringssvar på forskrifta, medan Norsk Sau- og Geitalslag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag vart samde om felles svar. Landbruk & Rovvilt arbeida for å unngå usemje om viktige tema.

Andre oppgåver

Beitesesongen 2004 vart endå ein sommar med store skader og tap av husdyr grunna freda rovvilt. Fylka Hedmark, Oppland, Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag, Nordland og Troms fekk størst tap. Jerven gjer mest skade og det vart ein markant auke i ulveskadar. Totalt vart 30 500 sau og lam erstatta. Dette er ein liten nedgang i høve til førre beitesesong (2003: 31 900), men ein har store mørketap og ein del usemje kring dokumenteringsarbeidet.

Prosjektkoordinatoren har ikkje kunna delteke på like mange møter med andre organisasjonar etter at stillinga vart halvert. Tilsette og tillitsvalde i dei tre laga har derimot vore aktive, då ein legg vekt på dialog og samarbeid med andre organisasjonar som engasjerer seg i utmarksspørsmål. Koordinatoren har arrangert 3 felles møter for fylkeslag i Sør-Noreg med tap til jerv som hovudtema og vore konsulent for medlemmar og beitelag i mange enkeltsaker.

Forutan innspel i tilknytning til stortingsmeldinga om rovvilt, har dei tre laga sendt felles eller likelydande brev i andre saker; t.d. krav om auka kvoter for lisensjakt på jerv i Nord-Noreg og om sterk auke i kvoten for Sør-Noreg, uttale til §23 «Forebyggande

tiltak» i utkast til forskrift om småfe, samt krav om at det nye kontaktutval for rovvilt må opprettes straks, slik at utvalet er i funksjon med tanke på ferdigstilling av nye forskrifter og innføring av ny rovviltpolitikk på nyåret 2005.

Prosjektet er avslutta

Samarbeidsprosjektet Landbruk & Rovvilt, som starta i 2000, vart avslutta 31. desember 2004.

5. Kommunikasjon

a) Sau og Geit

Tidsskriftet Sau og Geit har tradisjonen tro kommet ut med 6 nummer. Sidetallet i de enkelte nummer i 2004 har i tur og orden vært 80, 92, 56, 72, 48 og 64. Samlet gir dette 412 sider, som er 20 sider mindre enn året før.

Emneområda har som vanlig omfattet det meste av det som rører seg innen næringa. Mer konkret vil det si marked for småfeprodukt, avlsarbeid, seminsatsing, rovdryrforvaltning, driftsformer i småfeholdet, dyrehelse, fôring, beitebruk, klipping og ullbehandling.

I tillegg til dette kommer organisasjonsnytt med oppsummeringer og meldinger fra viktige møter i organisasjonen vår. Etter at hvert nummer er sendt ut, er lederen «Styrelederen har ordet» lagt ut under bolken «Sau og Geit» på web-sidene til NSG.

Som viktige vedlegg til bladet har vi også dette året hatt med seminkatalogene for værere og bukker.

Vi har også i 2004 leid inn en del ekstern skrivehjelp.

Til slutt tar vi med at annonsørene som vanlig har støttet godt opp om tidsskriftet vårt. Vi retter stor takk til alle som har medvirket til et godt resultat for bladet. Det samme gjelder alle som er med på informasjon gjennom skriftlige bidrag. Uten denne støtten fra annonsører og eksterne skribenter, hadde det vært vanskelig å presentere et så komplett tidsskrift som tilfellet er i dag.

I meldingsåret startet vi opp en prosess med å gjennomgå layout og profil på medlemsbladet vårt. Målet vi satte oss var at Sau og Geit skulle komme ut i ny drakt fra og med første nummer i 2005. Målet ble nådd.

b) NSG's webside

Det er nå gått fem år siden NSG kom med egne web-sider. På disse sidene finn du informasjon om organisasjonen vår, aktualiteter og annet nytt som kan ha interesse for medlemmene våre og andre besøkende, og diverse fagstoff innenfor de områder organisasjonen arbeider – avl, beitebruk, dyrehelse, gjeterhund m.m. Sidene blir oppdatert regelmessig – det vil si som regel flere ganger i uka. Adressa er: <http://www.nsg.no>. I gjennomsnitt har sidene våre hatt ca. 250 besøk om dagen. Enkelte dager i forbindelse med indeksskjøring og liknende har vi vært over 1 000 treff pr. dag.

Laget påbegynte arbeid med å fornye web-sidene i 2004. Målet er å komme med ei ny og bedre utgave i løpet av 2005.

c) Mediaarbeidet

Å være synlig er meget viktig for en organisasjon som NSG. Det er derfor meget viktig å kunne være på banen med aktuelle tema for vår næring. Derfor har det vært lagt ned ekstra ressurser nettopp på det å tidlig komme i inngrep med aktuelle saker i 2004, bl. a. i form av innleid konsulenthjelp.

Det er i hovedsak lederen som er profilert i riksmidia, men også andre tillitsvalgte og ansatte. Rovvilt og rovviltmeldingen har nok vært spesielt viktig i 2004, sammen med dyrehelse og ikke minst markedssituasjonen for lammekjøtt.

6. Organisert beitebruk

Ordningen OBB ble etablert i 1970 i samarbeid mellom næring og forvaltning. Ordningen finansieres over jordbruksavtalen. Fra 01.01.2003 er administrasjonen av ordningen flyttet fra Tiltaksfondet for småfe og fjørfe m.m. som ble nedlagt fra denne dato. Ordningen administreres nå av Statens Landbruksforvaltning, SLF, som har forvaltningsansvaret og Norsk Sau- og Geitalag som har medansvar for faglig innhold. NSG har tatt initiativ til utforming av intensjonsavtale for dette samarbeidet, der det foreslås konkrete rutiner for møtefrekvens mv.

Om ordningen

Ordningen OBB er etter vedtak i jordbruksforhandlingene splittet opp og fordelt på to virkemiddelpakker; driftstilskuddsdelen er lagt inn i det regionale miljøprogrammet, som trer i kraft fra 01.01.2005. Investeringsmidlene er lagt inn i SMIL, som forvaltes av kommunene.

Det utarbeides nye forskrifter for virkemiddelordningene som følge av denne politiske omleggingen. I 2004 ble kravet om Brønnøysundregistrering av beitelagene lagt til grunn for tilskudd.

Ordningen Organisert beitebruk er til stor nytte for både forvaltningsapparatet og for næringsorganisasjonene. Beitelagsstrukturen er et viktig verktøy for gjennomføring av tiltak i utmarksbeitebruken og for oversikt og kontroll. Fellestiltak settes under stadig press og det kan være fristende å flytte fokus over på direktetilskudd og individuelle ordninger. I utmarkssammenheng, der det er snakk om store avstander og arealer, kommer likevel denne tenkningen til kort. Samarbeidstiltakene når lengst, både med hensyn til effektivitet og organisatorisk styrke. Også det datamaterialet som er etablert gjennom over 30 år med denne forvaltningsordningen, er av stor nytte i flere sammenhenger i forbindelse med at utmarka er blitt en stadig mer mangefarget arena for politikk og faglig virksomhet.

Virkemidler

Investeringstilskudd til tiltak i beitefelt ble også for 2004 tildelt fylkene via SLF som rammebevilgninger ved starten av året. Fylkesutvalg for organisert beitebruk, der NSGs fylkeslag er sentral medspiller, bistår fylkesmennenes landbruksavdeling i arbeidet med investeringsordningen. Det ble tildelt i alt 6 mill. kr som investeringstilskudd til fylkene i 2004, omtrent det samme som i 2003. Ramme for driftstilskudd (kr/dyr) var i 2004 på 8,6 mill. kr. Satsene er uendret.

Omfang

Antall beitelag i OBB pr. 01.01.2004: 816 lag. Dette er en reduksjon fra året før (955), som antas å ha sammenheng med kravet til registrering i Brønnøysund. Opplysninger om omfang av ordningen ved årets utgang foreligger ikke enda (pr.15.02.2005). Statistikk for 2003 er gjengitt på neste side.

Organisert beitebruk 2003. Fylkes- og landsoversikt (SFL)

Nr.	FYLKE Navn	SLEPPT			TAPT			TAPSPROSENT			Totalt		Antall lag med						
		Sau	Lam	Storfe	Geit	Sau	Lam	Storfe	Geit	Sau	S+L	Storfe	Geit	Sau	Lam	Storfe	Geit		
01	ØSTFOLD	181	313	4	0	7	46	0	0	3,87	14,70	10,73	0,00	0,00	1	1	1	0	
02	AKERSHUS	5.567	8.612	317	0	196	752	3	0	3,52	8,73	6,69	0,95	0,00	8	6	6	4	0
04	HEDMARK	41.478	66.451	4.029	764	2.425	7.764	10	23	5,85	11,68	9,44	0,25	3,01	60	58	58	31	8
05	OPPLAND	89.365	151.488	7.367	1.409	2.326	10.509	17	20	2,60	6,94	5,33	0,23	1,42	108	99	99	50	11
06	BUSKERUD	31.316	55.287	2.763	1	854	3.368	14	0	2,73	6,09	4,88	0,51	0,00	25	25	25	13	1
07	VESTFOLD	693	1.224	717	0	25	145	3	0	3,61	11,85	8,87	0,42	0,00	4	3	3	3	0
08	TELEMARK	16.317	26.836	351	341	363	1.386	2	9	2,22	5,16	4,05	0,57	2,64	40	40	40	5	5
09	AUST-AGDER	8.090	12.957	0	0	304	1.243	0	0	3,76	9,59	7,35	0,00	0,00	18	18	18	0	0
10	VEST-AGDER	15.936	24.640	225	5	586	2.358	4	1	3,68	9,57	7,26	1,78	20,00	21	21	21	7	1
11	ROGALAND	42.395	64.163	233	2	919	2.846	0	0	2,17	4,44	3,53	0,00	0,00	45	45	45	8	1
12	HORDALAND	52.123	81.121	4.634	589	1.693	4.947	30	7	3,25	6,10	4,98	0,65	1,19	82	82	81	31	8
14	SOGN OG FJORDANE	83.368	121.702	9.398	3.355	2.575	10.294	67	178	3,09	8,46	6,28	0,71	5,31	122	122	122	81	29
15	MØRE OG ROMSDAL	39.438	59.446	3.771	667	1.198	6.177	40	17	3,04	10,39	7,46	1,06	2,55	53	53	53	27	12
16	SØR-TRØNDELAG	36.384	57.689	2.734	3	1.128	5.328	13	0	3,10	9,24	6,86	0,48	0,00	39	36	36	20	1
17	NORD-TRØNDELAG	33.116	54.647	2.647	611	1.238	5.404	21	3	3,74	9,89	7,57	0,79	0,49	55	41	41	33	3
18	NORDLAND	58.422	96.146	2.653	1.223	2.063	9.092	18	12	3,53	9,46	7,22	0,68	0,98	71	71	71	30	7
19	TROMS	47.696	78.877	1.020	2.029	1.559	7.104	6	8	3,27	9,01	6,84	0,59	0,39	52	52	52	17	11
20	FINNMARK	8.513	12.832	46	23	296	873	0	0	3,48	6,80	5,48	0,00	0,00	12	11	11	2	1
Sum	Hele landet	610.398	974.431	42.909	11.022	19.755	79.636	248	278	3,24	8,17	6,27	0,58	2,52	816	784	783	363	99

IBU - Informasjonssystem for Beiting i Utmark

Dette er et system for framstilling av beitelagsdata på kart. Systemet er etablert og driftes av NIJOS i samarbeid med Fylkesmennenes landbruksavdelinger. NSG er faglig medspiller.

Hjemmesiden <http://beite.nijos.no> er tilgjengelig inngangsport for digital, kartbasert informasjon om beitebruken; dyretall sleppt på beite, tapsprosent, dyretall pr. km², og fra 2003 er opplysninger om slaktevekter på beitelagsnivå også lagt inn i dette systemet. Basis for systemet er beitelagene og opplysninger om dyretall mv. innrapportert i forbindelse med søknad om driftstilskudd det enkelte år.

Annen tilknyttet virksomhet

Beitelagssystemet og organisert beitebruk er innfallsport til en rekke prosjekter og engasjementer i utmarka, i tillegg til IBU. Av andre prosjekter og emneområder kan nevnes: Utvikling av Radiobjella, bruk av dødsvarslere til registrering av tap og tapsårsaker, arbeid med alveld/annen sykdomsproblematikk, beitekvalitetsregistreringer, m.v.

Konklusjon

Ordningen Organisert beitebruk verdsettes av mange og har høy integritet. Data innsamlet fra beitelagene brukes i forskjellige sammenhenger av organisasjonene i landbruket, av offentlig landbruks- og miljøvernforvaltning, i politikktutforming og i arealplanarbeid m.v. I 2004 var denne informasjonskilden viktig i NSGs arbeid faglig og politisk i forbindelse med Stortingets utforming av ny rovviltpolitikk. Organisasjonens innsats ble i stor grad kronet med hell, og omfattende faktainformasjon lå til grunn for dette.

Organisert beitebruk og beitelagssystemet opprettholder sin posisjon som et viktig «utmarksverktøy». NSG holder høy prioritet på oppfølging av denne ordningen.

Dette er også forankret i Strategiplan 2004-2005, pkt.2:

«NSG skal arbeide for at naturen vert forvalta gjennom ein bærekraftig bruk der utmarka er viktigaste produksjons- og kulturfaktoren.»

7. Medlemsservice

Medlemsservice A/S, som i en årrekke har vært NSGs forretningsorgan, ble besluttet lagt ned fra årsskiftet 2004/2005.

Hovedformålet til selskapet har vært å skaffe medlemmer og medlemslag varer av god kvalitet til rimelige priser og selskapet var i sin tid først og fremst opprettet for å være en ledende aktør på gjerdeutstyr. Varespekteret har de senere årene vært avgrensa til klippeutstyr, skinn og profileringsartikler.

8. Genressursutvalget for husdyr

Genressursutvalget for husdyr oppnevnes og finansieres av Landbruksdepartementet, og har Norsk Landbruksmuseum som sekretariat. Utvalget skal blant annet arbeide for bevaringstiltak for trua norske husdyrraser og overvåke situasjonen for andre norske raser, også de som er tilknyttet det offisielle avlsarbeidet. Lars Erik Wallin har vært Norsk Sau- og Geitalslag sin representant i Genressursutvalget for husdyr.

NSG har også deltatt på møter og ulike seminarer i regi av Genressursutvalget og Nordisk Genbank Husdyr, blant annet i et seminar Nordisk Genbank Husdyr arrangerte på Gotland i slutten av april.

9. Nordisk dyreartsgruppe for sau og geit

I regi av Nordisk Genbank Husdyr (NGH) ble det i 2003 opprettet dyreartsgrupper for de ulike dyreslagene.

Målet med disse arbeidsgruppene er:

- Å holde hverandre informert om hva som skjer innen emneområdet og komme med idéer til forbedringer.
- Å bidra til og koordinere og utveksle aktuell informasjon.
- Å komme med idéer til hva som kan gjøres innen emneområdet og komme med innspill til NGH og andre instanser innen forskning og forvaltning m.m.

Et hovedtema for alle gruppene er hvordan en sikrer bærekraftig forvaltning av husdyrgenetiske ressurser i Norden.

Dyreartsgruppen for sau og geit har følgende sammensetning:

Danmark: Ingrid Dam, Susanne R. Kristensen

Finland: Miika Tapio

Island: Olafur Dyrmondsson

Norge: Lars Erik Wallin, Lars Tyssebotn

Sverige: Per Abrahamsson, Sofia Kurowska

Gruppen hadde ett møte i 2004, og det legges opp til et møte i året videre framover.

10. Dyrevelferd

Norsk Sau- og Geitalslag mener at dyrevelferd er en kvalitetsparameter som i framtida vil få mye å si for den preferanse forbrukeren vil gi enkelte matvarer. De som kan vise til høy dyreetisk standard for sin produksjon, vil ha et markedsmessig forsprang i forhold til de som ikke kan dokumentere en slik standard.

NSG har ambisjoner om å holde en høy dyreetisk standard på husdyrholdet blant sine medlemmer, sjøl om dette innebærer at en må gå lenger enn de offentlig bestemte krava på enkelte områder.

Laget har egne handlingsplaner for dyrevelferd både for sau og for geit. Disse planene blir jevnlig revidert. Revisjon av Handlingsplan for dyrevelferd i saueholdet startet opp i 2004.

11. Saueklippeskolen

Begrepet «Klippeskolen» står for en desentralisert modell for opplæring i saueklipping og ullbehandling. Skolen ledes av Norsk Sau- og Geitagslag, etter retningslinjer trekt opp av Fagtjenesten for ull og NSG. Det blir arrangert kurs forskjellige steder rundt omkring i landet. Kursene blir finansiert ved hjelp av støtte fra Fagtjenesten for ull, EVL-midler, voksenopplæringsmidler og kursavgift. Ansvarlig kursarrangør vil som regel være Bygdefolkets Studieforbund.

Klippeskolen har tilgang på et instruktørkorps på 18 instruktører som har fått utstedt instruktørsertifikat fra Fagtjenesten for ull.

Det ble i løpet av året arrangert 21 kurs fordelt på 13 fylker. Det var i alt 133 deltakere på årets kurs. Evalueringsrapportene og deltakernes uttalelser om kursene viser at deltakerne har vært godt fornøyd med skolens kurs. På evalueringsskjemaene blir kursene vurdert på en skala fra 1 til 5, hvor 1 er best og 5 er dårligst. Gjennomgangen av evalueringsskjemaene viser at kursene kommer ut med en gjennomsnittlig poengskår på 1.26.

Instruktører på årets kurs har vært Bjørnar Bakken, Simen Halså Bakken, Asgeir Folstad, Rolf Gravdal, Jan Einar Hansen, Randi Lund, Caroline Nicol, Per Nyhus, Tor-Arne Olsen, Peder Ravndal, Magne Sleire og Ivar Solhjem.

Bygdefolkets Studieforbund har vært ansvarlig arrangør av de fleste kursene. I tillegg har Skjetlein Ressurscenter, Leinstrand og Troms Landbruksfaglige senter, Gibostad arrangert 2 kurs hver. De fleste kurs er arrangert i samarbeid med lokale sau- og geitagslag. Magne Langseth har ledet arbeidet med kursene.

12. Annet organisasjonsarbeid

Radiobjelleprosjektet

Prosjekt Radiobjeller slik det har vært utformet og drevet de siste 2-3 årene har vært eid av private aktører, men i nær forståelse med landbruksinteresser. Næring - og forvaltning - i landbruket har bidratt vesentlig til framdrift i prosjektet gjennom aktive innspill til finansiering, faglig rådgivning og feltforsøk.

Norsk Sau- og Geitlags naturlige oppgave i prosessen med utvikling av radiobjeller er å ivareta kontakten til brukerleddet. Vi driver en utstrakt kontakt- og informasjonsvirksomhet mot næringa, og fanger opp henvendelser og interessenter. Tilsvarende har vi på vegne av brukerleddet formulert krav som må stilles til dette verktøyet for at det skal oppfattes som et reelt hjelpemiddel. Dette går på to forhold; systemets robusthet og pris. Målet for NSG er å bidra til utvikling av ei kostnadseffektiv radiobjelle som trykker beitedyra og framtida for småfeholdet.

Interessen for prosjektet og de mulighetene som ligger i dette er veldig stor i beitenæringen. Gjennom året har det vært en jevn pågang til NSG av henvendelser fra enkeltbrukere og beitelag som vil holde seg orientert om arbeidet som pågår og som gjerne også signaliserer interesse for å delta i utprøving. Beitenæringen legger for dagen et stort engasjement og utpreget vilje til deltakelse. Dette er veldig verdifullt og en forutsetning for at idéen skal bære frukter i form av et levedyktig kommersielt produkt.

På det praktiske plan ble i 2004 felttestingen videreført fra året før. På organisatorisk og finansielt plan ble selskapet Telespor etablert i september, med formål å arbeide ut et felles konsept for videre utvikling og kommersialisering av peileutstyr til beitedyr i utmark. Arbeidet var i god gjenge ved utgangen av året.

Brosjyre om tapsregistreringer

NSG har utarbeidet en veileder med informasjon til hjelp i situasjoner med skade/tap av beitedyr. Veilederen ble presentert i Sau og Geit 3/04 og er lagt ut på nsg.no for fri nedlasting i brosjyreformat.

Beitedyr – jernbane

NSG har i 2004 videreført arbeidet som pådriver i løsningsorientert dialog mellom næringsaktørene og Jernbaneverket. Målet er å avhjelpe en uforutsigbar situasjon med manglende gjerdehold og utydelige rutiner.

Beiterettstiltak

Det ble i Jordbruksavtalen 2003 satt av 2 mill. kr til beiterettstiltak. Statens landbruksforvaltning, SLF administrerer disse midlene. NSG har gjennom brev og direkte kontakt videreført initiativ i forhold til dette, og tilbudt mulighet for samarbeid omkring løsningsmuligheter på temaet. NSG har god bakgrunn for dette gjennom organisasjonens løpende virksomhet på informasjon og rådgivning om beiterettslige spørsmål kombinert med at vi allerede har gjennomført et forprosjekt på presentasjon av beitebruk og beitejuss.

Styret i NSG gikk i 2004 inn for å videreføre dette initiativet gjennom å presentere en konkret prosjektskisse, og denne ble oversendt SLF i august. Utvidet prosjektskisse ble på forespørsel utformet og levert i november.

Suksessrik publisasjon

I forbindelse med organisasjonens satsing opp mot stortingsbehandlingen av rovviltmeldingen, laget NSG en publisasjon som viste seg å bli vellykket. Dokumentet ble produsert til høringsrunden i Stortinget 26.02 og måtte siden trykkes opp i flere omganger. Publikasjonen informerte om beitenærings situasjon og holdninger gjennom kortfattet tekst og illustrative kartframstillinger, grafikk og foto, og ble distribuert i politiske miljøer og fagkretser.

13. Lag og medlemstall

Medlemstallet i 2004, har som de siste årene, gått gradvis nedover i de fleste fylkeslaga. I 2004 hadde NSG 14 324 medlemmer fordelt på 18 fylkeslag og 406 betalende lokallag. I tillegg kommer 418 direktmedlemmer og abonnenter, dvs. totalt 14 742 medlemmer. Medlemskontingenten og fordelingen av den for 2004 var slik:

	Hovedmedlem f.o.m. 51 dyr	Hovedmedlem t.o.m. 50 dyr	Husstands- medlem	Æres- medlem
- lokallag	kr 55	kr 55	kr 95	
- fylkeslag	” 140	” 140	” 40	
- landslag	” 605	” 355	” 65	kr 200
Sum	kr 800	kr 550	kr 200	kr 200

Lags- og medlemstall 2002, 2003 og 2004 (basert på innbetalt kontingent)

Fylke	Leder ved årskskiftet 04/05	Lagstall			Medlemmer			Av dette husst.medl.
		2002	2003	2004	2002	2003	2004	
Østfold	Jan Herland	2	2	2	96	97	96	30
Akershus	Johan Persbråten	8	8	8	209	212	199	23
Hedmark	Gunnbjørn Trøan	21	21	21	987	947	911	138
Oppland	Kristin Bakke Lajord	33	33	33	1 702	1 621	1 468	130
Buskerud	Jon Roar Grøstøad	19	19	19	801	767	695	70
Vestfold	Sølve Søyland	3	2	2	106	74	72	6
Telemark	Gunnar Haugo	17	17	17	472	453	403	36
Aust-Agder	Erling Brekkemoen	12	12	12	286	250	234	11
Vest-Agder	Sven Haughom	11	11	10	472	410	369	17
Rogaland	Sigmund Skjæveland	32	32	32	2 384	2 327	2 143	191
Hordaland	Ove Holmås	38	37	36	2 078	1 928	1 848	150
Sogn og Fjordane	Ola Søgnesand	55	55	54	1 874	1 771	1 623	70
Møre og Romsdal	Magnus Skjerdal	40	39	38	1 282	1 201	1 101	100
Sør-Trøndelag	Olav Edvin Heggvold	23	23	22	989	952	902	204
Nord-Trøndelag	Mette Karlgård	28	27	28	738	696	638	136
Nordland	Ragnhild Johansen	35	36	36	958	930	865	103
Troms	Peter Bruvold	27	26	24	723	693	611	79
Finnmark	Leif Kr. Sundelin	12	12	12	154	164	146	37
Direkte medlemmer og abonnentar					510	508	418	
SUM		416	412	406	16 821	16 001	14 742	

III Arbeidet i styret

Det har vært avholdt 11 styremøter i 2004, derav 5 telefonmøter. 4 av telefonmøtene har vært avholdt sammen med fylkeslederne og de direktevalgte representantskapsmedlemmene. Styret har behandlet 94 saker.

Her blir noen av årets viktigste saker utdypet:

1. Jordbruksforhandlingene

Dette er den viktigste saken gjennom året, fordi det er her vi kan påvirke rammevilkårene til næringa. Saken er ute til høring i fylkeslagene og en samlet uttalelse blir sendt til Norges Bondelag, Norges Bonde- og Småbrukarlag og Landbruksdepartementet. Hele uttalelsen er gjengitt på de neste sidene.

2. Rovviltmeldingen

Naturlig nok var arbeidet opp imot viktige aktører i prosessen med Stortingsmelding nr. 15 (2003-2004) Rovvilt i norsk natur, et viktig satsningsområde våren 2004. I forkant av Stortingets behandling av meldingen, ble denne behandlet av Energi- og miljøkomitéen, som avga sin innstilling i første halvdel av mai. Komitéen avholdt regionale høringer i begynnelsen av året, der NSG så det som meget viktig å delta. I tillegg var organisasjonen på banen i forbindelse med spørretime i Stortinget i februar.

Meget viktig var også den jobben som lagsapparatet/tillitsvalgte både lokalt og sentralt gjorde opp imot lokale og sentrale politikere. Det ble blant annet satt i verk en underskriftskampanje som resulterte i vel 700 underskrifter fra lokale politikere over hele landet. Disse underskriftene ble overlevert Energi- og miljøkomitéen i forbindelse med en meget vellykket markering NSG hadde foran Stortinget 24. mars. Denne markeringen var godt timet i forhold til at dette var rett før komitéen skulle starte sin behandling av Stortingsmelding 15, og i tillegg arrangerte NSG sitt representantskapsmøte i Oslo denne dagen.

NSGs beitekonsulent Ragnhild Gudrun Vikesland deltok også 24. mars i TV2s frokostsending sammen med Energi- og miljøkomitéens leder Bror Yngve Rahm, som også var saksordfører for rovviltmeldingen. Medieomtale er viktig, og nettopp dette gjorde at disse markeringene fra NSGs side ble meget vellykkede.

Organisasjonen fikk også gjennomslag for sitt syn på sentrale punkter i Rovviltmeldingen. «**Vi har oppnådd store ting**», sa NSGs Odd E. Risan etter Stortingets behandling av Stortingsmelding nr. 15 (2003-2004) Rovvilt i norsk natur. Han pekte da i første rekke på erstatningsordningen, på 2-delt målsetting også i ulvesonen, og på insentivet til en aktiv forvaltning av rovviltet.

Til
Norges Bondelag
Norsk Bonde- og Småbrukarlag
Landbruksdepartementet

Vår ref.: 4.03

Oslo, 1. mars 2004

Kalshøndler:
Svein H. Brundtun of. 23 08 47 83
E-post: svein.brundtun@nsl.no

Uttale frå Norsk Sau- og Geitagslag framfor jordbruksforhandlingane 2004

Hovudkrav:

Ja til inntekt og framtid, nei til utflåting av politiske verkemiddel

Småfermaringa representerer ca. 35% av norske bønder og er avgjerande i arbeidet for at landbrukspolitikken sine mål skal kunne gjennomførast.

Vi produserer varer og tenester på ut- og innmark innan kultur og tradisjonar som gir Norge identitet som eit av verdas beste land å bu i og er av dei flottaste reiseopplevingane i verda. Utan eit mangfaldig småfehold vil Norge misse identitet - småfeholdarane vil ha betalt for jobben!

Dersom det å drive landbruk der beitebruket er viktigaste grunnlaget raknar, kan ein ikkje lenger snakke om landbruk over heile landet.

Politikken må ta ansvar for hovudlinene i måla for norsk landbruk.

Vi vil uttale oss om desse hovudsakene:

1. Inntektsskemma
2. Verkemiddelbruket
3. Investeringsverkemidla
4. Geit
5. Sau
6. Samdrift
7. Struktur
8. Oppsummering

1. Inntektsramma

Det må vere eit mål å framforhandle inntektsramme som gjev vederlag til arbeid og kapital og høve til utvikling og fornying av driftsapparatet.

Dette bør skje gjennom:

- auka målprisar,
- auka løysingar i den politiske marknaden
- midlar til fornying av driftsapparatet
- midlar til fagleg utvikling og til beitebruk og rovdyr-/sjukdomsproblematikk

1.1 Målprisar

Norsk Sau- og Geitslag meiner marknadsomsetningen toler å auka målprisane pr. kg/ l med:

- Kr 2,00 for lam frå klasse 0 og oppover
- Kr 0,50 pr. l geitmjølk

1.2 Ramma må aukast

Om landbruket skal ha inntektsutvikling på line med andre grupper, må politisk marknad aukast trass rentesedgang. Desse overføringane må kryttast opp mot verkemiddelbruken som gjev utjamnande effekt mellom produksjonar og distrikt. Det er viktig at verkemiddelbruken får ramm som viser tenester som forvaltning i staden for tilskot.

1.3 Tenesteyting

Norsk landbruk yter tenester som følgjeverknad av produksjon og er ikkje marknadsført og verdien av ålmenta pr. i dag. Dette gjeld stell og vedlikehald av kulturlandskapet, bosetnad, kultur, aktiv forvaltning av naturen med tilrettelegging til bruk av naturen. Desse tenestane kan ikkje kallast næringsoverføring og må vere ein veg å gå i høve til å gjere den politiske marknaden robust med tanke på legitimitet og internasjonale krav i WTO.

2. Verkemiddelbruken

2.1 Prioriteringar

Norsk Sau- og Geitslag meiner verkemiddelbruken må ha ein profil som stykker solidaritet og felleslysingar med struktur og geografiske omsyn. Det må stimulerast til felles tiltak.

2.2 Forenklingar

Forenkling av verkemiddelbruken i landbrukspolitikken kan ikkje halde fram utan store skadeverknader. På arealsida kjem fylke med små og intensive grasareal, store beiteareal og busdyr svært dårleg ut.

Det kan ikkje vere eit mål å forenkle framfor og oppnå politiske mål.

Norsk Sau- og Geitslag vil peike på at regionalisering av landbrukspolitikken ikkje må svekke dei brattfensle brukar og omprioriterer ressursar til organisert beitebruk som er avgjerande for beitebruken.

2.3 Strategi for verkemiddelbruken

a) *Synsno*

Landbruget i Norge forvaltar naturressursane for å skaffe mat og fellesgode til det norske folk.

Å nedprioritere små og mellomstore bruk vil føre til utarming av bygdene og forfall i landskap, trivsel og kultur. Bruk som vert rekna for "store" vert ført små med ei slik utvikling, og landbruget vil raskt stje attende med ein rein produksjon på svenskegrensa eller lenger sør eller aust i Europa. Små, mellomstore og store bruk weng kvarandre slik Norge som nasjon gjer det for å halde på basisproduksjon, produksjon av fellesgode og identitet og for at vi skal framstå som ein kulturasjon.

Botsfrådraget bør fjernast. Grensa for å søkje om produksjonstillegg må fjernast og i alle tilfelle ikkje hevast over kr 20.000,-. Grensa for å vere registrert i moteregistret må redusereast.

b) *Distrikt*

Kanaliseringspolitikken har vore veflukka ved at distrikta har kunna føredle gras til mjølk og kjøt og dei beste jordbruksområda m.a. har kunna produsere korn til sjølsforying så langt som råd. Fitteskinga i landbrukspolitikken har vore avgjerande for arbeidsdelinga i norsk landbruk og kan fort gå tapt om landbrukspolitikken flatar ut.

Det må leggast avgjerande vekt på at verkemiddelbruken sikrar ein variert bruksstruktur. Konserndanning og strukturrendringar i mottaksanlegga må ikkje føre til at produsentar fell utanfor på grunn av lange transportavstandar. Det vil då lenn verte brukt økonomiske og dyrevelferdsgrunnar for å ikkje hente dyr. Det er ei viktig oppgåve for Norsk Sau- og Geitnslag å passe på at medlemene får levert produkta sine. Vi kan ikkje akseptere at utgreiinga om framtidig geitmjølkproduksjon skvisar geitmjølkprodusentar.

c) *Produksjon*

Norsk Sau- og Geitnslag har som mål å halde på og auke marknadsdelane for produksjonane på sau og geit.

d) *Organisert beitebruk*

Tilskotet til organisert beitebruk må oppretthaldast som ei eiga ordning og styrkast ved at satsane vert auka. Forvaltninga av dyretilskota må forvaltast av SLF som no. Denne ordninga er særleg viktig for småfe. **Fellesskapsloysingar er avgjerande for bruk og vedlikehald av ressursane i utmarka og ei oppgåve norsk landbruk har teke på seg som kulturlandskapprodusentar.**

Tilskot til dyr på beite bør aukast for småfe til kr 150,- i alle klassar.

2.4 *Frakt/reisentjansing*

For å oppretthalde ein jordbruk over heile landet må vi ha utjansing av kontrader med transport. Dette gjeld både m.o.t. tenester og innfrakt/utfrakt. Reduserer ein tilnærminga for like vilkår for alle, vert det eit brøt på distrikts- og strukturmålingane i landbrukspolitikken. Stadsfrakttilskotet på kraftfe er avgjerande for utjansing av kraftfeprisen.

2.5 Velferdsordningane, avløyvarsordninga og pensjon.

Kravet til dokumentasjon må oppretthaldast.

Det er avgjerande for rekruttering og trivsel at vi har gode velferdsordningar. Den kommunale landbruksvikarordninga har vorte salderingspost i kommunebudjettet i mange år. Landbruksvikarordninga betyr tryggleik for bonden, særskilt i sjukdomstilfelle som kjem brått på. Satsen for avløyving ved sjukdom og tilskot til landbruksvikar må aukast, og det må samarbeidast med avløyvarlaga. Landbruksvikarordninga bør få større offentleg finansiering med lovpålegg for kommunane om å ha tilbod om landbruksvikar.

I kommunar utan landbruksvikar bør avløyvarlaga ta innot den kommunale støtta til landbruksvikar og søkje å løyse sjukdomsavløysinga.

Avløyvarlaga er avgjerande for å halde på regelmessig avløyving og legitimert til avløyvarsordning. Refusjon kan 2 gonger i året har ført til livsviktetsproblem for bonde og avløyvarlag. Utbetalingssatningar svekkjer avløyvarlaga sin funksjon.

Tidlegpensjonsordninga må vidareførast og styrkast. Kravet om avkorting ved lønnsvekter ved m.a. tilfritvers i landbruket m.fl. dei 5 siste åra før fylte 62 år, må bort.

2.6 Økologisk landbruk

Todelinga mellom konvensjonell og økologisk landbruk verkar kunstig. Det er likevel forbrukaren som avgjer marknaden og norsk landbruk må søkje å dekkje den nasjonale etterspurnaden av økologiske produkt.

Byråkrati og manglande økonomiske verkemiddel kan gjere det vanskeleg å dekke den nasjonale etterspurnaden av økologiske produkt.

Kravet om at ein ikkje kan bruke storkemettall i småfôrproduksjonen har ikkje med økologisk drift å gjere og må fjernast.

2.7 Verdiskapingsprogrammet.

Verdiskapingsprogrammet har gjeve positive avleggjarar. Det har likevel skjedd lite når det gjeld geit som skulle tilførast kr 15 mill i ein 5 års periode. Det må setjast av midlar til egne tiltak i regi av næringsfor å ta eit tak for geita. NSG arbeider samsam med TINE til å gi løff for geitnærings. Her må fellesskapet vere med å bidra i eit 5-6 års perspektiv med kr 1 mill. årleg.

Innovasjon Norge må verte meir positive til innspel frå nærings.

3. Investeringsverkemiddel

Rammene til investeringsverkemidlane må aukast. Det tradisjonelle landbruket må prioriterast for å bygge dei arbeidsplassane vi allereie har. Det hjelper lite med nye nisjenærings om det tradisjonelle landbruket vert bygd ned.

Stikkord:

- Auka rammer til tradisjonelt landbruk, med inntil kr 500 000 i investeringsstøtte.
- Det må etablerast garantiforsikringar som sikrar alle lik tilgang på kapital innanfor same planverk.
- Betre ordningar ved nyetableringar, gjerne prisnedskrivingsmidlar for nyetablerar.
- Det må takast høgde for kva investeringar som må til ved nye reformar som følgje av t.d. dyrevelferdsmeldinga, dei nye haldforskriftene som er i eining og andre krav som vert stilt overfor bonden. Krava må få ei praktisering og eit finansieringsgrunnlag som gjer det nogeleg med omstilling.
- Fondsavsetjingar og sparceordning tilsvarende BSU (bustadsparing for ungdom) for driftsbygningar. Fondsavsetjingane må vere reelle og vere skattefrie inntil dei vert brukte til formålet.
- Rovtølpolitikken må ikkje setje grenser eller bruke landbrukspolitiske verkemiddel i sin verkemiddelpolitikk.

4. Geit**Generelt**

Utviklings i geitetal i Norge gir grunn til sterk uro - med tal produsentar lagt rundt 550 og eit produksjonsvolum på ca. 20 mill. liter. Norsk Sau- og Geitalag meiner vi må ta vare på alle produsentar og vil ikkje stille oss bak ein regionalisering som set grenser for kven som skal ha ei framtid som geitgjøllprodusentar ved industriell utnytting.

Økonomi til å leve av og til fornying og vedlikehald av driftsapparatet er avgjerande for satsing og rekruttering.

Vi vil peike på følgjande tilhok:

➤ Auke i driftstillegget

Vi meiner auke i driftstillegget er ein veg å gå for og styrke økonomien i geitetal.

Vi gjer framlegg om å auke maks utbetaling med kr 10 000.

Dette verkemiddelet vart brukt på karngjøllproduksjonen i Oslofjordområdet i 2002 med kr 5 000 pr. bruk. Sidan geitetal er ein arbeidskrevjande produksjon vil styrking av økonomien gjennom driftstillegget vere ein naturleg veg å gå.

➤ Finansiering av nye bygningar/fornying

Jfr. det som er sagt under pkt. 3 om investeringsverkemiddel.

➤ Utmark/beitetillegget

Norsk Sau- og Geitalag meiner bruken av utmarka må stimulerast og betalast betre og gjer framlegg om å bruke lik sats over og under 100 dyr med kr 150.

➤ Målpris

Målpris bør aukast med kr 0,50, det gjer ikkje nummerverdig utslag på AMS i WTO-samanheng. Jfr. det som arbeidsgruppa som har arbeid med geitgjøll framfor jordbruksforhandlingane har sagt om dette.

➤ **Teljedato**

Det må skje ei omlegging av val av teljedato t.d. 1. mars slik at geiter som kjøer etter tyllr vert farga opp av systemet. Alternativt kan 1. januar brukast om drektige geiter over 9 mndr. kan teljast mod.

➤ **Friskare geiter**

Saneringsprogrammet for å verte kvitt CAEV, byllesjuka og paratuberkulose i norske geitebesetningar må halde fram og det må seijast av midlar i fase 2, slik at programmet kan gjennomførast.

➤ **Semin**

Seminarutvalinga vert avgjerande for betre helse og avlfframgang.

➤ **Sætertillegget**

Sætertillegget må opprethaldast.

➤ **Produksjonsvolum**

Ved auke etterspurnad må forholdstalet etter avtale kunne auke for å skape marknadbalanse.

➤ **Nytablering**

Det må opnast for nytablering i geitområder.

5. Sau

➤ **Generelt**

Tilskottsordningane må tilpassast det som startar opp, har ashell og ernæringsordningar ved sjukdom, tap til rovdyr i ein kontinuerleg prosess.

➤ **Marknad**

Vi må verte flinkare til å treffe etterspurnad i marknaden. Det vert frå produsentane stilt spørsmål om truverde og innsats frå salssida på marknadsføring, produktpresensasjon og produktutvikling.

Merking av produsent/produksjonsstad må verte obligatorisk.

Spesielle kvalitetar må det kunne takast ut høgare prisar på, målprissystemet set ikkje avgreinsingar for R- og oppover samt for spesialitetar.

Jfr. målpris pkt. 1.

Grunntilskotet må brukast for å treffe marknaden betre- som igjen vil skape økonomi.

➤ **Lammetilskot**

Lammetilskotet har vint seg å ha mange positive sider, men også negative.

Det bør vurderast å foreta utbetalingar direkte gjennom slakteriet som for grunntilskotet m.fl. Klassen P og P- og klasse over 4% fett bør takast ut.

➤ **Målpris**

Jfr. det som er sagt under pkt. 1.1. Det bør kunne ny klassifisering med lam-/mellemlam og fir med prissetting deretter.

➤ **Teljedato**

Livdyr, påsestam, avlsværet og krea værlam bør være med 1. januar. Ved ubehf, oppstart, utviding og andre situasjonar må teljedato kunne frivikast. Det må i slike høve kunne gjevast individuell handtering.

➤ **Driftstillegg**

Driftstillegg er like naturleg verkmiddel for sau/lam som for amneku og andre husdyrproduksjonar. Det er naturleg med ein maksats på kr 40 000 for 100 vfe.

➤ **Ullpris**

Ullprisen bør auke med kr 2,00.

➤ **Avløyartilskot**

Totalt antall dyr (dvs. påsemyra også) må teljast med i avløyartilskonet.

➤ **Produksjonsstillegg**

Frålegg til ny struktur:

1- 75	591
76-200	234
201-300	135

Dette grøntgir vi med at spranga er for store i dag og at kun i 0-75 dyr vil utarne hovudtyngde av sau/bruka.

➤ **Utmark/beitetillegget**

Norsk Saa- og Geitalag meiner bruken av utmarka må minimalisert og betalast beite og gjer frålegg om å bruke lik sats over og under 100 dyr med kr 150.

➤ **Semin**

Jfr. det som er sagt for grita.

Jfr. ellers det som er sagt på annan stad om sauen.

6. **Sandrif**

Det må vere buplukt på bruket for dei som deltar i sandrif.

Det må likevel vere strukturavgrensingar og tak på overføringar til sandrifer, for å trygge at enkeltbruk ikkje vert skvisa ved at sandrifene vert sett på som ei eining i konkurranse med enkeltbruk som søker å leve av landbruket òlreine.

Det må leggast til rette for sandrif utan for sterk utflytting av produksjonsstillegget.

7. **Struktur**

Norsk landbruk vil ikkje gjeve oppgjevne som nærings er tillagt ved at mange sluttar.

Kulturlandskapet kjem i forfall og Norge misser identitet som nasjon og turistmål. Tal bruk har gått ned frå 155.000 til ca. 56.000 sidan 1970.

Det norsk landbruk skal vere ei næring som skal tilby varer og tenester i tråd med St.meld. nr. 19, ml. mangfaldet oppretthaldast og økonomien styrkjast vesentleg.

8. Oppsummering

Norsk Sau- og Geitforening meiner at inntekt og framtid med faglege fellesstyringar er dei viktigaste prioriteringane for småfeholdet ved forhandlingane i 2004.

Med helsing

Odd E. Risan
leiar

Svein H. Brautaset
Svein H. Brautaset
generalsekretær

3. Ny organisering av avlsarbeidet på sau og geit – NSG AVL

Arbeidet med dette startet opp allerede i 2003, og hovedskissen skal opp til sluttbehandling i NSGs landsmøte i mars 2005.

Underveis har dette vært oppe til behandling flere ganger i både styret, Avlsrådet for sau og Fagforum for sau. Omorganiseringsprosessen har vært gjenstand for stort engasjement i organisasjonen. I denne forbindelsen ble det også i løpet av sommeren 2004 gjennomført en av de mest omfattende høringsprosessene i organisasjonens historie, da dette ble sendt på høring til over 800 adressater.

Selve organisasjonsmodellen går i hovedsak ut på en mer regionalisert ansvarsfordeling av avlsarbeidet, sammen med en styrking av avlen som en egen avdeling i NSG med en avlssjef på toppen og regionalt fagansatte.

Oversikt over de viktigste sakene:

04 + 21/04	Representantskapsmøte 24. og 25. mars.
03/04	Orienteringssaker. - Arbeidet framover. - Arbeidet i geitegruppa i Landbruksdepartementet.
05/04	Årsmelding 2003.
06/04	Rekneskapsrapport 2003.
07 + 36/04	Strategiplan 2004-2005.
08/04	Budsjett 2004.
09/04	Kontingent 2005.
10 + 61/04	Revisjon av lovene.
11/04	Jordbruksavtalen 2004.
12/04	Rovviltmeldinga.
13/04	Felles helsetjeneste for produksjonsdyr.
14/04	Organisering av seministasjon på Blindheim.
15/04	Landsmøtet 2005.
16/04	Søknad om støtte til festmiddag ved Kongress i veterinær anatomi.
17/04	Søknad om støtte til bokutgjeving «På sporet av de STORE».
18/04	Søknad om støtte til Jubileumsarrangement – Norske Filtmakere
22 + 62/04	Ny avlsorganisering – høring m.m.
23/04	Høring – Seministasjon på geit.
24/04	Helge Bækkedals fond.
25/04	Alveld og beitebruk, status og arbeidsoppgåver.
26/04	Drøftingssaker a) Verkemidlar for geiteholdet. Innstillinga «Forslag til målrettede virkemidler for geitholdet i Norge», avgitt av en partssammensatt gruppe 4. mars 2004. b) Seminsesongen 2003 på Staur.

- c) Uttalen frå NSG til Jordbrukshandsamingane.
d) Statuttar for diplomar i NSG.
e) Søknad frå Senter for husdyrforsøk ved UMB om tilskot til geiteforskning
- 30/04 Orienteringssaker
1. Rovviltmeldinga.
2. Jordbruksforhandlingane.
3. Geitprosjektet.
4. Høyring – revisjon av lovene.
5. Høyring – NSG AVL.
6. Seminsesongen på Staur 2003.
- 31/04 Samordning og revisjon av erstatningsforskrifter.
- 32/04 St. meld. nr. 12 (2003-2004). Om dyrehold og dyrevelferd – betre oppslutning om sauekontrollen.
- 33 + 46 + 67/04 Representantskapsmøtet 20. og 21. oktober i Oslo.
- 34 + 88/04 Profilerings- og informasjonsstrategier.
- 48/04 NSGs kulturkalender.
- 37/04 Statuttar for diplomar i NSG.
- 38/04 Søknad frå Senter for husdyrforsøk ved UMB om tilskot til geiteforskning.
- 39/04 Landbruk & Rovvilt – vegen vidare?
- 40/04 GamleLandet - søknad om sponsortilskot til plateutgjeving
- 45/04 Drøftingssaker
1. WTO
2. Marknadssituasjonen
3. Strategi på rovvilt
4. Ny ullstandard
5. Sau i vegbanen
- 47/04 Prosjekt «Beiterettstiltak».
- 49 + 68/04 Opplæring av tillitsvalgte.
- 51/04 Låneopptak vedr. oppussing/oppgradering av 4. etg, samt el. anlegg i kjeller og 5. etg. i Parkveien 71.
- 52/04 Bok om sjukdom hos sau.
- 53/04 Vandrepokal til norgesmester i saueklipping
- 54/04 Forslag frå Nordisk råd om å styrke økologisering av landbruket i Norden.
- 55/04 «Aksjon beiterett/rovdyr» – Spørsmål om deltaking frå Norsk Sau- og Geitalslag.
- 60/04 Søknad om støtte til rettsak mot Staten
- 63/04 Raselaga og NSG.
- 64/04 Oppretting av registreringssystem for ulike geiterasar
- 65/04 Forslag til ny Norsk Ullstandard.

- 80/04 Jordbruksforhandlingene 2005
- 81/04 Medlemsverving/medlemsfordeler
- 82/04 Eventuell søknad om medlemskap i Norsk Landbrukssamvirke
- 83/04 Fremtidig forskningssamarbeid under nye rammebetingelser for Inst. for husdyr- og akvakulturvitenskap ved Norges Landbrukshøgskole
- 84/04 Forslag til ny forskrift om forvaltning av rovvilt - høring
- 86/04 Budsjett 2005
- 87/04 Møtekalender 2005
- 89/04 Landsmøtet 2005
- 90/04 Søknad om økonomisk støtte til ungdomsbedrift – oppdrett av kje
- 91/04 Søknad om økonomisk støtte til filmen «Villsauen, reven og kjærligheten».
- 92/04 Drøftingssaker
- Samarbeidsadvokater: Jobbe for avtaler med fleire aktuelle advokater.
 - Radiobjeller; Nytt prøveprosjekt i 2005. Kommersielt frå 2006?
 - Geitedager 2005: Østlandsområdet. NSG tar initiativ.
 - Dyrsku'n i Seljord: NSG må delta.

IV Råd, nemnder og utvalg (RNU)

1. Avlsrådet og fagforum for sau

Avlsrådet for sau skal gi råd til styret og initiere faglige spørsmål innen avl, avlsmetoder og faglig utvikling på sau. Det skal utarbeides langsiktige og årlige planer med budsjett som skal godkjennes av styret i NSG.

Styret i Norsk Sau- og Geitagslag oppnevner medlemmene i Avlsrådet for sau for to år om gangen. Avlsrådet for sau har 5 medlemmer; 2 fra NSG, 1 fra UMB (tidligere NLH), 1 fra Team Semin og 1 fra NSG Semin. Det var ingen endringer i sammensetningen av rådet i 2004 (se kap. VI Tillitsvalgte). Fagforum sau er et rådgivende organ for NSG. Sammensetningen av fagforumet varierer og tilpasses ut fra hvilke saker som skal drøftes (se kap. VI Tillitsvalgte).

Møter

Avlsrådet for sau hadde fem dagsmøter og ett telefonmøte, og har protokollført 83 saker i 2004. Fagforum for sau hadde to møter, ett 8.–9. mars og ett i forbindelse med NSG sitt representantskapsmøte 4.–5. oktober. De ansatte og representantene i avlsrådet har også deltatt på kontaktmøter med avlsutvalg, væreringer og væreholdslag og på diverse andre møter.

Et utvalg av viktige saker og virksomhet gjennom året:

a) Helseregistreringer i væreringer og væreholdslag

Fra og med 1. januar 2005 er alle avlsbuskaper pålagt å registrere helseopplysninger i Sauekontrollen. Også sykdomstilfeller hvor dyret ikke har blitt behandlet av veterinær skal innrapporteres.

b) Nye indekser for alle avkomsgranska værere

Fra og med 2005 vil alle avkomsgranska værere få offentliggjort nye indekser 2 ganger i året. Indeksene for værere eldre enn 4,5 år, eller med færre enn 10 nye høstvekter, vil kun bli offentliggjort i værebasen.

c) Omregistrere dyr til NKS

Sauekontrollen vil i løpet av våren 2005 kode om alle dyr av rasene 01 (Dala), 02 (Rygja), 05 (Steigar), 06 (Oxford down), 07 (Suffolk), 11 (Texel) og 13 (Finsk Landrase) til Norsk kvit sau (kode 10). Omkodingen vil kun gjelde dyr hvor produsent er med i værering eller væreholdslag.

d) Egenerklæring - helse

Kåringsbeviset vil fra og med 2005 bli endret. Nederst vil det bli lagt til et avsnitt hvor eieren må fylle inn noen helseopplysninger om væren. Denne egenerklæringen skal kun fylles ut ved salg av væren.

e) Styrt bruk av værer og innavl

Mot slutten av året ble det satt ned en gruppe, delvis bestående av personer fra Avlsrådet for sau, som skal se på hvordan man kan styre bruken av værer slik at man kan få flere fedre inn i avlsopplegget. Dette er viktig for å unngå innavl.

f) Kåring

I 2004 ble det benyttet "pc-kåring" i samtlige fylker. Kun få skjema ble sendt inn til NSG for manuell innlegging i vørebasen. Ønsket for neste år er 100 % pc-kåring. Arbeidet med å forbedre programmet er allerede i gang.

Tabellen viser hvor mange dyr som ble kåret i 2004. Tallene er plukket ut med utgangspunkt i opplysninger som ligger i vørebasen pr. 24. januar 2005.

	Antall
Norsk kvit sau	6 596
Spælsau	1 059
Sjeviot	216
Norsk pelssau	92
<i>Kjøttkåring (alle raser)</i>	198
Sum	8 188

g) Beregning av indekser

Selve indeksskjøringen gikk greit. Vi oppdaget både i forkant og etterkant av indeksskjøringen forholdsmessig mange produsenter som lå uten ring- eller lagtilhørighet. Som et forsøk på å unngå dette problemet ved senere indeksskjøringer, vil produsentene fratras muligheten til selv å registrere ring- eller lagtilhørighet.

h) Utbetaling av tilskudd til væreringene i 2004

I sesongen 2003/2004 var det 125 væreringer i drift. Det ble høsten 2004 utregna offisielle indekser til 2 032 prøveværer. I tillegg til disse var det 16 prøveværer som fikk uoffisiell indeks.

I 2004 ble det utbetalt tilskudd for 2 013 avkomsgranska værer. Det ble utbetalt kr 1 550,- pr. prøvevær i alle ringer. Det ble utbetalt tilskudd for 4 118 doser av prøveværsæd à kr 30,-, og kr 4,- pr. lam i tilskudd til registrering av pelsegenskaper på til sammen 626 lam. Tilskudd til bedømming av ullfeller for værer som skal settes inn i ring ble innført i 2003 og videreført i 2004. Tilskuddet pr. ring ble økt fra kr 500,- til kr 1 000,-.

i) Mædi og Nor98

Fra og med sesongen 2004/2005 er alle ringene som ble rammet av mædi og Nor98 tilbake i ordinær drift. Noen av medlemmene i disse ringene er fortsatt båndlagt, men dette forhindrer ikke ordinær drift av ringen.

j) Nye seminværer 2004

Det ble satt inn til sammen 42 nye værer på seminstasjonene i 2004, fordelt slik:

	Staur	Særheim	Blindheim	Sum
Norsk kvit sau	15	5	4	24
Spælsau	3	0	5	8
Sjeviot	2	0	0	2
Norsk pelssau	0	0	0	0
Andre	9	0	0	9
Sum	29	5	8	42

I tillegg ble det satt inn seminprøveværer på Særheim og Blindheim.

k) Avlsstatuett for værer 2004

Ut fra gjeldende regler vedtok styret i NSG, etter anbefaling fra Avlsrådet for sau, å tildele avlsstatuetten for beste avkomsgranska vær i 2004 til Harald Rødningen, Buskerud, for væren 200126549 Braute. Væren er av rasen Norsk kvit sau.

200280236 Sakarias var den mest populære seminværen i 2004.

Foto: Lars Bryhni

2. Avlsrådet og fagforum for geit

Avlsrådet for geit skal gi råd til styret og initiere faglige spørsmål innen avl, avlsmetoder og faglig utvikling på geit. Det skal utarbeides langsiktige og årlige planer med budsjett som skal godkjennes av styret. Styret i Norsk Sau- og Geitlagslag oppnevner Avlsrådet for geit for to års funksjonstid.

Avlsrådet for geit har 5 medlemmer: 2 fra NSG, 1 fra UMB, 1 fra Team Semin AS og 1 fra NSG Semin AS. Leder i avlsrådet er også leder i fagforumet. Det var ingen endringer i sammensetningen av rådet i 2004 (se kap. VI Tillitsvalgte). Fagforum geit er et rådgivende organ for NSG. Sammensetningen av fagforumet varierer og tilpasses ut fra hvilke saker som skal drøftes (se kap. VI Tillitsvalgte).

Møter

Avlsrådet for geit hadde i 2004 to heldagsmøter, ett kort møte og ett telefonmøte. Avlsrådet arbeidet med/ behandlet til sammen 22 protokollførte saker. Fagforum for geit hadde to møter. Lederne i de fylkesvise avlsutvalga deltok på det ene av disse møtene.

Et utvalg av viktige saker og virksomhet gjennom året:

a) Tilskudd til bukkeringene

Tilskudd til bukkeringene er utbetalt på grunnlag av antall avkomsgranska bukker ved prerangeringen i mai samme år. Det ytes fullt og halvt tilskudd avhengig av antall døtre i produksjon etter ett og et halvt års bruk som prøvebukk. Bukkene med 12-14 døtre i produksjon får halvt tilskudd, mens bukkene med 15 og mer får fullt tilskudd. Bukkene med halvt tilskudd får etterbetaling neste år hvis de da har oppnådd minst 15 døtre i produksjon.

I 2004 ble det utbetalt tilskudd til bukker som ble kåra i 2001 etter følgende satser:

- **4 000 kr** for bukker brukt 1,5 år som prøvebukk med minst 15 døtre
- **2 000 kr** for bukker brukt 1,5 år som prøvebukk med 12-14 døtre

Sats for etterbetaling for bukker kåra i 2000 som fikk halvt tilskudd i 2003:

- **1 830 kr** for bukker med 12-14 døtre i 2003 (minst 15 døtre i 2004)

Totalt ble det utbetalt **kr 558 130** i tilskudd til ringene. Dette er en økning på **kr 58 940** i forhold til tilskuddet som ble utbetalt i 2003.

b) Seminbukker 2004

De ble tatt inn åtte bukker til Geno Hallsteingård Seminastasjon i april. Seminbukkene ble valgt ut på grunnlag av avlsindeks, delindekser og avlsverdi-jur beregnet i november 2003. I tillegg ble bukkene med døtre eksteriørvurdert av lokale kåringsdommere. Bukkene med avlsindekser og Aj, beregnet i november 2003 og 2004, er ført opp i tabell 1. Fra disse bukkene ble det sendt ut ca. 1030 doser til inseminering med tradisjonell teknikk og ca. 700 forsøksdoser til eierinseminering med enkel teknikk.

2001903 Blåmann var en av de mest populære seminbukkene i 2004. Foto: Per Nordland

Seminbukkene 2004 med avlsindekser og Aj, beregnet i november 2003 og 2004

Bukk nr.	Navn nr.	Far nr.	Ring nr.	Avlsind. 2003	Aj 2003	Avlsind. 2004	Aj 2004	Ant. doser*
2000725	Kvitebjørn	1994849	184	110	9	110	8	150
2001768	Leo	1996761	184	109	5	109	5	382
2001785	Tor	1996598	181	108	8	107	6	204
1999823	Arne Henrik	1994395	198	111	6	104	6	116
1999845	Øyværingen	1993892	192	106	7	106	7	370
2000908	Stallo	1996567	192	107	6	107	6	358
2001903	Blåmann	1996043	197	111	7	105	7	399
2001973	Bjørn	1998837	192	109	6	109	4	276

* Doser produsert både til det ordinære seminopplegget og til forsøk.

c) Smittefrie bukker til semin

Det ble tatt inn syv bukker til semin fra besetninger i prosjekt «Friskere geiter». Av disse var det kun fire som leverte sæd av godkjent kvalitet. Sæddosene ble brukt i seminforsøk med eierinseminering og enkel teknikk. Det ble sendt ut ca. 500 doser.

d) Seminprosjekt på geit 2004

I regi av Team Semin AS ble det også i 2004 gjennomført feltforsøk med eierinseminering, enkel inseminasjonsteknikk og frossen bukkesead. Forsøkene ble gjennomført i samarbeid med NSG og NSG Semin AS. Resultatene vil bli ferdigstilt våren 2005.

e) Regler for seminringen

En arbeidsgruppe for avl og helse ble i september nedsatt av Avlsrådet for geit med følgende mandat: *Arbeidsgruppen skal innen utgangen av 2004 utarbeide regler og opplegg for en seminring på geit. Samtidig skal gruppen gjøre en vurdering av avlsarbeidet i forhold til sykdomssanering i tiden fremover.* Gruppen utarbeidet forslag til regler som er til behandling i avlsrådet og styret i NSG.

f) Utarbeidelse av veiledningshefte for eksteriørdømming

Landssamlinger for kåringsdommere har vist at det mellom landsdeler forekommer ulik vektlegging av egenskaper i eksteriørdømmingen. For å få en mer ensrettet dømming på landsplan har det blitt foreslått å utarbeide en veileder for dømming.

I 2004 satte avlsrådet ned en arbeidsgruppe som skal utarbeide et forslag til veiledningshefte. Heftet er under utarbeiding og vil etter planen bli ferdig til kårings-sesongen våren 2005.

g) Møte i Fagforum geit med lederne i de fylkesvise avlsutvalg

Fagforum geit hadde møte i oktober i forbindelse med representantskapsmøtet i NSG. Lederne i de fylkesvise avlsutvalga var invitert med på møtet som varte over to dager. På programmet var ny organisering av geitavlen, seminntasjon for bukker, seminring og semingransking, utbedring av systemet for jurvurdering og gruppearbeid.

h) Endring av rutinene for indeksberegning

I 2004 ble det gjort noen endringer i rutinene for indeksberegningen. Fra å ha to prerangeringer og en offisiell indeksberegning i året ble det gått over til fire indeksberegninger årlig hvor alle er offisielle. Tidligere ble det kun offentliggjort indekser for tre årganger med bukker. Den siste offisielle indeksen ble da stående for den enkelte bukk, men fra september 2004 fikk alle nye og gamle bukker oppdaterte indekser. Indeksene legges ut på NSG sine nettsider etter hver beregning og sendes i papirform ut til bukkeringene i juni og november. Indekser for bukker og geiter overføres og oppdateres i Geitekontrollen etter hver beregning.

I november 2004 fikk 114 bukker av 2002-årgangen indeks, hvorav 36 (32 %) fikk avlsindeks 103 eller bedre.

I forbindelse med indeksberegningene i juni og november lages det ulike lister som distribueres til ringene (i tillegg til indekslistene):

- Liste over geiter etter bukk
- Liste over drektige geiter etter bukk (lages i desember)
- Liste over påsatte kje etter bukk.

i) Avlsstatuetten for 2004

Etter anbefaling fra Avlsrådet for geit vedtok styret i NSG å tildele avlsstatuetten for bukker 2004 til Nils Ole Lien og Heidi Hylland fra Edland i Telemark for bukken 2001240. Ved avkomsgranskninga i november 2004 fikk bukken avlsindeks 114 og avlsverdi-jur 8. Bukken er granska i ring 81 Vinje.

3. Utmarksrådet

Utmarksrådets virksomhet er hjemlet i Strategiplan 2004-2005 og i RNU-instruks fastsatt av Styret 05.06.03:

«Utmarksrådet skal kome med innspel på tema som går på beitebruk og utfordringar knytt til utmarksforvaltning.»

Utmarksrådet ble oppnevnt på styremøtet i mars 2003, se kap. VI Tillitsvalgte.

Utmarksrådet har i 2004 hatt 5 møter; 06.01 (tlf.møte), 22.-23.01 (Oslo), 26.08 (Tromsø), 11.10 (tlf.møte) og 18.11 (Oslo). Rådet var 25.08 på markdag/befaring i Lyngen, Troms.

Utmarksrådet var på befaring i Lyngen i Troms i 2004.

Foto: Lars Kveberg

Sentrale saker for utmarksrådet dette året har vært:

- Ny Stortingsmelding om rovvilt (St.meld.15 2003/2004).
- Utkast til forskrift om hold av småfe.
- Sau/geit og veitrafikk.
- Beitedyr og jernbane.
- Rovviltforvaltning. Innspill knyttet til oppfølging av Stortingsvedtak 13.05.04, bl.a. på erstatningsordning, regionale nemnder, lisensjakt ulv, kvotefastsettelse.
- Helse/dyrevelferd.
- Utkast til forskrift om forvaltning av rovvilt.
- Landbrukspolitiske virkemidler på området utmark/beite.
- Nettverksarbeid.
- Oppfølging av/kontakt til prosjekter:
 - Prosjekt Radiobjelle.
 - Prosjekt Bærekraftig bruk av utmark til husdyrbeiting.
 - Prosjekt Beiterettstiltak.
- Oppfølging av enkeltsaker vedr. beitebruk/beiterett.

Utmarksrådet sitt emneområde er omfattende. Det har vært stort trykk på dette feltet i 2004, og utmarksrådet har håndtert spørsmål av stor betydning for småfeholdet og beitebruken. Det har i 2004 spesielt blitt lagt ned omfattende innsats fra rådet i forbindelse med organisasjonens arbeid med ny rovviltmelding, ny forskrift for småfe og ny forskrift om forvaltning av rovvilt. Utmarksrådet har lagt opp den faglige argumentasjonen på disse sakene og håndtert og bearbeidet innspill i organisasjonsapparatet. Rådet har deltatt på Geitedagene, samt i samme anledning vært på befaring i Troms.

Rådet har totalt sett hatt svært god aktivitet i 2004.

4. Gjeterhundrådet

Gjeterhundrådet skal gi råd til styret og initiere faglige spørsmål innenfor avl, opplæring, faglig utvikling og bruk av gjeterhund. Det var ingen endringer i sammensetningen av rådet i 2004 (se kap. VI Tillitsvalgte).

Gjeterhundrådet har holdt ett ordinært møte i 2004, og behandlet 10 saker.

På grunn av arbeidssituasjonen ved lagskontoret er det ikke blitt arrangert instruktørkurs i 2004.

I regi av fylkesnemndene og de lokale gjeterhundnemndene er det også i 2004 avholdt gjeterhundkurs/dressurkurs og treningssamlinger over hele landet. Det er stor oppslutning om disse kursa/treningssamlingene, og flere fylker kan på bakgrunn av disse arrangementa vise til stor bredde i gjeterhundaktiviteten. Gjeterhundprøvene viser

også at resultatene kommer der det blir lagt ned mye arbeid i kurs og opplæring av hunder og førere.

Antall gjeterhundprøver og deltagelse på disse har vært slik de siste åra:

År	Antall prøver	Antall hunder som har deltatt	Antall førere som har deltatt	Antall prøver per hund	% hunder med godkjent prøve
1995	122	465	368	3,3	74
1996	145	506	395	3,4	76
1997	150	535	414	3,3	76
1998	152	528	402	3,7	75
1999	174	540	428	3,9	75
2000	184	586	421	4,1	74
2001	199	584	438	4,9	77
2002	199	566	402	4,9	78
2003	231	665	460	4,7	78
2004	194	612	396	4,7	75

Torbjørn Jaran Knive med noen av sine gjeterhunder; Moel Nap, Lyda, Lyn og Bwlch Hemp.

Foto: Arne Flatebø

Nordisk mesterskap i bruk av gjeterhund og landskamp mot Sverige ble arrangert 7. og 8. august i Hå kommune i Rogaland. Nordisk mester ble Jon Sand fra Lier med hunden Moss. Norge vant landskampen.

Continental Sheepdog Championship (CSC) ble i 2004 arrangert i Nederland 27. – 29. august. Også dette året ble det norsk vinner. Torbjørn Jaran Knive og hunden Lyn ble CSC-vinnere for fjerde gang. Til finalen kom også Kjetil Vasstveit og Kaia som til slutt havnet på en meget respektabel 5. plass.

Norgesmesterskapet ble arrangert 9. og 10. oktober i Omvikdal i Kvinnherad kommune i Hordaland. Norgesmester ble Jon Sand med hunden Moss.

5. Prosjektrådet for geit

Prosjektrådet for geit ble konstituert i NSG med utgangspunkt i Verdiskapingsprogrammet. Mandatet til prosjektrådet ble vedtatt på styremøte i NSG i august 2000. Virksomhetsperioden ble satt til 5 år. Det var ingen endringer i sammensetningen av rådet i 2004 (se kap. VI Tillitsvalgte).

Gjennom sin virksomhet skal Prosjektrådet for geit komme med konkrete framlegg til tiltak som styrker geiteholdet framover, delta i debatten om veivalg i de viktigste sakene for geiteholdet og skape aktivt miljø på geitesida i NSG.

NSG har i 2004 vært i dialog med TINE angående et nasjonalt geiteprosjekt, «Prosjekt geit 2010». Representanter i prosjektrådet har vært involvert i denne debatten og representert NSG i Rådgivende gruppe geit i TINE. TINE ønsker ikke en prosjektorganisering vedrørende et nasjonalt prosjekt, men vil ha med NSG i rulleringen av TINE sin handlingsplan for geit.

Prosjektrådet har i møte diskutert saken og mener det er en forutsetning at TINE er med dersom det skal være aktuelt å satse på et landsdekkende geiteprosjekt. NSG bør derfor ikke legge ned tid og ressurser i dette arbeidet akkurat nå, men vurdere dette etter hvert. Det satses for tiden på en rekke enkeltprosjekter i geitenæringen som de tillitsvalgte, ansatte og andre i organisasjonen oppfordres til å støtte og aktivt følge opp gjennom ulike kanaler.

6. Ull- og klipperådet

Ull- og klipperådet skal legge til rette for å utdanne instruktører for klipping og håndtering av ull, og tilrettelegge for klippekurs over hele landet. Dette skal skje i nært samarbeid mellom instruktører, markedssida og fylkes- og lokallaga i NSG. Det var ingen endringer i sammensetningen av rådet i 2004 (se kap. VI Tillitsvalgte).

Rådet har holdt ett møte i 2004. De viktigste sakene som var oppe til behandling var; klippekurs 2004, håndbok for klippekursarrangører og NM 2004.

Ull- og klipperådet vil på nytt anmode alle fylker om å oppnevne egne «ull- og klippe-kontakter», dersom dette ikke alt er blitt gjort.

7. Marknads- og utviklingsrådet

Marknads- og utviklingsrådet skal legge til rette for informasjon til styret om marknadssituasjonen, trendar og potensial for småfe innan kjøtt, ull og geitmjølk.

Det var ingen endringer i sammensetningen av rådet i 2004 (se kap. VI Tillitsvalgte).

Rådet har hatt tre møter i 2004. Mesteparten av diskusjonen i rådet har gått på markedssituasjonen for sau-/lammekjøtt og geitmelk og tiltak rundt dette.

V Sentraladministrasjonen

Adressen til kontoret:

Parkveien 71, 0254 Oslo
Postboks 2323 Solli, 0201 OSLO

Telefon: 23 08 47 70
Telefaks: 22 43 16 60
E-post: nsg@nsg.no
Bank: 9365.05.49420

Ansatte ved kontoret pr. 31.12.04

Svein H. Brautaset, generalsekretær – sykemeldt f.o.m. 24.10.04
Lars Erik Wallin, organisasjonssjef – fung. generalsekretær f.o.m. 24.10.04
Mona Bjørkli, redaktør f.o.m. 15.03.04 t.o.m. 27.10.04
Signe Dahl, rådgiver saueavl, permisjon f.o.m. 01.02.04
Arne Flatebø, seniorrådgiver, redaktør f.o.m. 28.10.04
Ada Kalheim, administrasjonssekretær
Lars Kveberg, utmarksrådgiver (engasjement f.o.m. 01.08.02), hjemmekontor
Magne Langseth, konsulent
Ingunn Nævdal, rådgiver geitavl
Even Olsen, vikar organisasjonssekretær
Veronika Seim, rovviltkonsulent (prosjekt avsluttet 31.12.04)
Mona Skjønhaug, kontorfullmektig
Siv Heia Uldal, vikar rådgiver saueavl f.o.m. 04.05.04
Ragnhild G. Vikesland, vikar rådgiver beitebruk t.o.m. 19.06.04,
fast stilling f.o.m. 20.06.04
Erling Skurdal, rådgiver beitebruk, sluttet etter permisjon 19.06.04

Ansatte som har arbeidsplass på UMB, Ås

Inger Anne Boman, avlsrådgiver
Leiv Sigbjørn Eikje, stipendiat f.o.m. 15.04.02
Inger-Johanne Holme, avlsrådgiver

Ansatte som har arbeidsplass på Norsvin, Hamar

Tone Maria Hanssen, avlsrådgiver, permisjon f.o.m. 16.02.04

NSG Semin AS

Lars Bryhni, daglig leder, permisjon t.o.m. 01.06.04
Steinar Følid, driftskoordinator
Ewa Wallin, fung. daglig leder t.o.m. 31.05.04, fagsjef f.o.m. 01.06.04

Svein H. Brautaset

Lars Erik Wallin

Mona Bjørkli

Signe Dahl

Arne Flatebø

Ada Kalheim

Lars Kveberg

Magne Langseth

Ingunn Nævdal

Even Olsen

Veronika Seim

Mona Skjønhaug

Siv Heia Uldal

Ragnhild G. Vikesland

Inger Anne Boman

Leiv Sigbjørn Eikje

Inger-Johanne Holme

Tone Maria Hanssen

Lars Bryhni

Steinar Følid

Ewa Wallin

VI Tillitsvalgte

Styret:

Odd E. Risan (leder), Engan, 7340 Oppdal	t. 72 42 46 80
Magnhild Nymo (nestleder), Nymoen, 9372 Gibostad	t. 77 84 79 19
Åge Lohn, Nordgård, 2580 Folldal	t. 62 49 04 20
Ove Ommundsen, Pundsnes, 4130 Hjelmeland	t. 51 75 04 37
Erik Fløystad, Austre Moland, 4849 Arendal	t. 37 03 34 92
Erling Offerdal, Ofredal, 6885 Årdalstangen	t. 57 66 28 27
Øivind Gurandsrud, Iledalsveien 24, 3410 Sylling	t. 32 85 63 38
Vivi Lindholm (ordfører), Postboks 35, 2031 Nannestad	t. 97 71 34 13

Vararepresentanter:

1. Mette Karlgård, Sul, 7760 Vuku	t. 74 07 00 26
2. Ove Holmås, Fjellsende, 5956 Vågseidet	t. 56 36 07 93
3. Karl Idar Berg, 9146 Olderdalen	t. 77 71 72 67

Årsmøtevalgte representantskapsmedlemmer:

Vivi Lindholm (ordfører), Postboks 35, 2031 Nannestad	t. 97 71 34 13
Leif Kristian Sundelin (varaordfører), Bonakas, 9845 Tana	t. 78 92 70 53
1. Tone Edland, 3895 Edland	t. 35 07 18 98
2. Widar Marvik, Straumfjordnes, 9151 Storslett	t. 77 76 49 42
3. Ingrid Arneng, Søre Skjel, 2940 Heggenes	t. 61 34 01 98

Vararepresentanter:

1. Nils-Einar Kjøsnes, Kjøsnes, 6843 Skei i Jølster	t. 57 72 85 29
2. Finn Vik, Kåfjorddalen, 9147 Birtavarre	t. 77 71 76 68
3. Anne Helene Haugen, Heggero, 2680 Våga	t. 61 23 98 61

*Odd E. Risan
leder*

*Magnhild Nymo
n.leder*

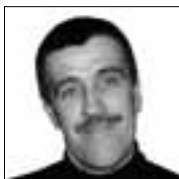
*Åge Lohn
styremedlem*

*Ove Ommundsen
styremedlem*

*Erik Fløystad
styremedlem*

*Erling Offerdal
styremedlem*

*Øivind Gurandsrud
styremedlem*

*Vivi Lindholm
ordfører*

Fylkesledere:

Østfold:	Jan Herland, Myhrvold, 1860 Trøgstad	t. 69 82 77 33
Akershus:	Johan Persbråten Persbråten 120, 1340 Skui	t. 67 13 60 52
Hedmark:	Gunnbjørn Trøan, Skoglund, 2550 Os i Ø.	t. 62 49 71 78
Oppland:	Kristin Bakke Lajord, 2975 Vang i Valdres	t. 61 36 72 14
Buskerud:	Jon Roar Grøstød, Postboks 32, 3420 Lierskogen	t. 32 85 20 71
Vestfold:	Sølve Søyland, Fossan, 3174 Revetal	t. 33 06 26 57
Telemark:	Gunnar Haugo, Vå, 3864 Rauland	t. 35 07 44 46
Aust-Agder:	Erling Brekkemoen, A. Moland, 4849 Arendal	t. 37 03 32 53
Vest-Agder:	Sven Haugom, Haugom, 4480 Tonstad	t. 38 37 08 51
Rogaland:	Sigmund Skjæveland, Hetland, 4387 Bjerkreim	t. 51 45 02 86
Hordaland:	Ove Holmås, Fjellsende, 5956 Vågseidet	t. 56 36 07 93
Sogn og Fjordane:	Ola Søgnesand, 6843 Skei i Jølster	t. 57 72 83 59
Møre og Romsdal:	Magnus Skjerdal, Leiravikja, 6190 Bjørke	t. 70 04 10 77
Sør-Trøndelag:	Olav Edvin Heggvold, 7288 Soknedal	t. 72 43 61 67
Nord-Trøndelag:	Mette Karlgård, Sul, 7660 Vuku	t. 74 07 00 26
Nordland:	Ragnhild Johansen, Krokan gård, 8260 Innhavet	t. 75 77 26 18
Troms:	Peter Bruvold, Elvebakken, 9060 Lyngseidet	t. 77 71 38 45
Finnmark:	Leif Kristian Sundelin, Bonakas, 9845 Tana	t. 78 92 70 53

Valgnemnda:

1. Sigurd Krekke (leder), 2634 Fåvang	t. 61 28 45 71
2. Jostein Seldal, Seldal, 4308 Sandnes	t. 51 67 24 34
3. Sigmund Romtveit, Flatdal, 3895 Edland	t. 35 07 27 87
4. Morten Ueland, Søndre Årø Gård, 3135 Torød	t. 33 38 44 34
5. Tore Pettersen, 8485 Dverberg	t. 74 14 63 31

Varamedlemmer:

1. Ola Arne Aune, Driva, Rute 5, 7340 Oppdal	t. 72 42 41 78
2. Helge Edvartsen, Edal, 5707 Evanger	t. 56 52 18 55
3. Olav M. Kvisli, Haugenes, 4985 Vegårshei	t. 37 16 91 44
4. Eivind Fossum, 2636 Øyer	t. 61 27 80 46
5. Jon Lamøy, Torhop, 9845 Tana	t. 78 92 76 93

Revisor:

KPMG AS

Kontrollutvalget (valgt av representantskapet):

Ola Søgnesand (leder), 6843 Skei i Jølster	t. 57 72 83 59
Olav Edvin Heggvold, 7288 Soknedal	t. 72 43 61 67

Varamedlem:

Ragnhild Johansen, Krokan Gård, 8260 Innhavet

t. 75 77 26 16

Arbeidsutvalet:

1. Odd E. Risan, Engan, 7340 Oppdal, (landsmøtevalgt) t. 72 42 46 80
2. Magnhild Nymo, Nymoen, 9372 Gibostad, (landsmøtevalgt) t. 77 84 79 19
3. Erik Fløystad, Austre Moland, 4849 Arendal t. 37 03 34 92

Sekretær: Svein H. Brautaset, NSG

Avlsrådet for sau**Representanter:**

1. Bjørn Høyland, (leder), Høyland, 4340 Bryne, (NSG) t. 51 48 83 07
2. Øivind Gurandsrud, Iledalsveien 24, 3410 Sylling, (NSG) t. 32 85 63 38
3. Sigurd Krekke, 2634 Fåvang, (NSG Semin AS) t. 61 28 45 71
4. Tormod Ådnøy, IHA, Postboks 5025, 1432 Ås, (UMB) t. 64 94 79 69
5. Heiko Paulenz, Team Semin AS, Postboks 8146 Dep., 0033 Oslo, t. 22 59 70 13

Vararepresentanter:

1. Eirik Larsen, Oksvik, 9060 Lyngseidet, (NSG) t. 77 71 37 94
2. Ove Holmås, Fjellsende, 5956 Vågseidet, (NSG) t. 56 36 07 93
3. Odd E. Risan, Engan, 7340 Oppdal, (NSG Semin AS) t. 72 42 46 80
4. Gunnar Klemetsdal IHA, Postboks 5025, 1432 Ås, (UMB) t. 64 94 80 10
5. Anne Nordstoga, Team Semin AS, Postboks 8146 Dep., 0033 Oslo t. 22 96 48 47

Sekretær: Signe Dahl/Siv Heia Uldal, NSG

Fagforum for sau:

- a) Avlsrådet
- b) Per Liahagen, Norsk Kjøtt og Rolf Aas, Kjøttbransjens Landsforbund
- c) Synnøve Vatn, Helsetjeneste sau
- d) Fagtilsette i NSG og UMB
- e) Ledere i de fylkesvise avlsutvalgene når det er behov
- f) Andre som kan bidra faglig etter avtale med avlsrådet

Avlsrådet for geit**Representanter:**

1. Åge Lohn (leder), Nordgård, 2580 Folldal, (NSG) t. 62 49 04 20
2. Veronika Fagerland, 9056 Mortenhals, (NSG) t. 77 72 57 81
3. Ewa Wallin, Postboks 2323 Solli, 0201 Oslo, (NSG Semin AS) t. 23 08 47 75
4. Tormod Ådnøy, IHA, Postboks 5025, 1432 Ås, (UMB) t. 64 94 79 96
5. Heiko Paulenz, Team Semin AS, Postboks 8146 Dep., 0033 Oslo t. 22 59 70 13

Vararepresentanter:

1. Inger-Johanne Tafjord, Eidsdal, 6215 Eidsdal, (NSG)	t. 70 25 91 02
2. Ola Søgnesand, 6843 Skei i Jølster, (NSG)	t. 57 72 83 59
3. Odd E. Risan, Engan, 7340 Oppdal, (NSG Semin AS)	t. 72 42 46 80
4. Gunnar Klemetsdal, IHA, Postboks 5025, 1432 Ås, (UMB)	t. 64 94 80 10
5. Anne Nordstoga, Team Semin, Postboks 8146 Dep., 0033 Oslo	t. 22 96 48 47

Sekretær: Ingunn Nævdal, NSG

Fagforum geit:

- Avlsrådet
- TINE BA
- Helsetjeneste geit
- Ansatte i NSG, UMB m.fl.
- Ledere i de fylkesvise avlsutvalgene når det er behov
- Andre som kan bidra faglig etter avtale med avlsrådet

Utmarksrådet**Representanter:**

1. Ove Ommundsen (leder), Pundsnes, 4130 Hjelmeland	t. 51 75 04 37
2. Eivind Fossum, 2636 Øyer	t. 61 27 80 46
3. John Helge Steinnes, 9042 Laksvatn	t. 94 80 54 28

Vararepresentanter:

1. Erling Offerdal, Ofredal, 6885 Årdalstangen	t. 57 66 28 27
2. Jarle Helland, 5936 Manger	t. 56 37 31 16
3. Morten Foss, Korsen Fiane, 4900 Tvedestrand	t. 37 16 04 87

Sekretær: Ragnhild G. Vikesland, NSG og Lars Kveberg, NSG

Styreleder Odd E. Risan har i stor utstrekning deltatt i utmarksrådets møter.

Gjeterhundrådet**Representanter:**

1. Egil Lutdal (leder), Tronslia, 7600 Levanger	t. 74 01 32 52
2. Bjørn Ola Vaagaasarøygard, 2680 Lom	t. 61 21 16 17
3. Per Helge Lindholt, Lindholt, 2324 Vang	t. 62 59 60 48

Vararepresentanter:

1. Egil Syversbråten, Markane, 6783 Stryn	t. 57 87 79 83
2. Ivar Thoresen, Ytre Levang, 8890 Leirfjord	t. 75 04 89 34
3. Fritz van der Kooij, Hopland, 5918 Frekhaug	t. 57 17 75 09

Sekretær: Arne Flatebø, NSG

Prosjektrådet for geit

Representanter:

1. Magnhild Nymo (leder), Nymoen, 9372 Gibostad t. 77 84 79 19
2. Rune Myklebust, Myklebust, 6791 Oldedalen t. 57 87 38 68
3. Jens Ragnar Heggstad, 6878 Veitastrond t. 57 68 78 65

Vararepresentant:

Svein Håpnes, Skånali, 7898 Limingen t. 74 33 59 29

Sekretær: Ingunn Nævdal, NSG

Ull- og klipperådet

Representanter:

1. Arne Flatebø (leder), NSG, Postboks 2323 Solli, 0201 Oslo t. 23 08 47 96
2. Sissel Berntsen, Fagtjenesten for ull, Postboks 396 Økern, 0513 Oslo t. 22 09 21 84
3. Simen Halså Bakken, Norske Saueklippers Forening, 2647 Sør-Fron t. 95 15 08 09

Sekretær: Arne Flatebø, NSG

Marknads- og utviklingsrådet

Representanter:

1. Svein H. Brautaset (leder), NSG, Postboks 2323 Solli, 0201 Oslo t. 23 08 47 83
2. Hans Thorn Wittussen, Norsk Kjøtt, Postboks 360 Økern, 0513 Oslo t. 22 09 21 00
3. Rolf Aas, KLF, Postboks 6279 Etterstad, 0603 Oslo t. 23 24 44 73
4. Gjermund Stormoen, TINE BA, Postboks 9051 Grønland, 0133 Oslo t. 22 93 88 00

Sekretær: Arne Flatebø, NSG

NSG Semin AS

Fra NSG: Svein H. Brautaset (leder), Postboks 2323 Solli, 0201 Oslo t. 23 08 47 83
Odd E. Risan, Engan, 7340 Oppdal t. 72 42 46 80
Sigurd Krekke, 2634 Fåvang t. 61 28 45 71

Rådgjevande gruppe for geitespørsmål for styret i TINE BA

Fra NSG:

Medlem: Svein H. Brautaset/Lars Erik Wallin,
Postboks 2323 Solli, 0201 Oslo t. 23 08 47 83

Observatør: Magnhild Nymo, Nymoen, 9372 Gibostad t. 77 84 79 19

Team Semin

Fra NSG:

Medlem: Lars Erik Wallin, Postboks 2323 Solli, 0201 Oslo t. 23 08 47 96

Vara: Svein H. Brautaset, Postboks 2323 Solli, 0201 Oslo t. 23 08 47 83

Styret i BSF-sentralt

Fra NSG:

Vararepresentant: Erik Fløystad, Austre Moland, 4849 Arendal t. 37 03 34 92

Genressursutvalget for husdyr

Fra NSG:

Medlem: Lars Erik Wallin, Postboks 2323 Solli, 0201 Oslo t. 23 08 47 96

Nordisk dyreartsgruppe for sau og geit

Fra NSG:

Medlem: Lars Erik Wallin, Postboks 2323 Solli, 0201 Oslo t. 23 08 47 96

Medlem: Lars Tyssebotn, Åse, 5620 Tørvikbygd t. 56 55 81 92

VII Styrets melding 2004

I henhold til krav i regnskapsloven mener styret at årsmeldinga gir et godt bilde av arbeidet og organisasjonsdrifta i Norsk Sau- og Geitalslag.

Selskapet er en medlemsorganisasjon for småfeholdere i Norge, der virksomheten i hovedsak er organisasjonsmessige og faglige oppgaver for medlemmene. Virksomheten drives med et hovedkontor i Parkveien 71 i Oslo, samt en underavdeling i tilknytning til Universitetet for Miljø- og Biovitenskap på Ås i Akershus.

Året 2004 har vært preget av mange arbeidsoppgaver og organisatoriske utfordringer. Ansatte og tillitsvalgte har søkt å løse arbeidsoppgavene på beste måte.

I takt med den generelle nedgangen i antall yrkesutøvere i småfeholdet i Norge, har det også vært en nedgang i medlemstallet i NSG i 2004. Dette er først og fremst en følge av dagens landbrukspolitikk.

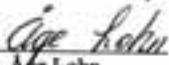
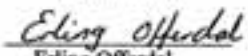

NSG arbeider aktivt for å løse samfunnsmessige og næringmessige oppgaver.

Det omfattende vedlikehold på lagets eiendom i Parkveien 71 har vært videreført, og er langt på vei slutført i løpet av 2004.

NSG arbeider for å innfri kravene i lov om likestilling, både på ansatte- og tillitsvalgtesen. Arbeidsmiljøet er godt i NSG og også i 2004 har det vært lagt ned en innsats i å bedre arbeidsmiljøet for den enkelte ansatte. Dessverre har sykefraværet vært forholdsvis høyt i 2004. Totalt var det 250 dager sykefravær i regnskapsåret, noe som tilsvarer 7,3 % av total arbeidstid. Imidlertid vurderer styret dette sykdomsfraværet som ikke arbeidsrelatert. NSG driver ikke en virksomhet som medfører betydelig påvirkning av det ytre miljø. Organisasjonen arbeider med en miljøprofil.

Årsregnskapet viser et overskudd og gir en god forutsetning for videre drift. Styret kjenner ikke til forhold som tilsier noe annet.

Oslo, 31.12.2004/14.02.2005

 Odd E. Risan leder	 Magnhild Nymo nestleder	 Erik Fløystad styremedlem
 Ove Ommundsen styremedlem	 Age Lohm styremedlem	
 Erling Offerdal styremedlem	 Øivind Gundersrud styremedlem	

VIII Rekneskap 2004

1. Resultatrekneskap 2004

	Note	2004	2003
Driftsinntekter			
Kontingent		7 965 113	7 334 546
Annonseinntekt		1 233 715	1 294 616
Refunderte kostnader og tilskot	1	10 663 660	10 442 950
Salsinntekter		262 975	251 192
Andre driftsinntekter	2	161 336	282 907
Leigeinntekter		543 000	480 221
Sum driftsinntekter		20 829 799	20 086 432
Driftskostnader			
Refundert kontingent		1 831 680	1 986 715
Sau og Geit		1 310 490	1 341 863
Lønnskostnader, inkl. honorar tillitsvalde	3	6 045 978	6 381 640
Andre sosiale kostnader		25 731	58 459
Avskrivning	10	141 624	136 560
Lokaler, eigedom	4	990 710	269 241
Organisasjons- og kontordrift		2 447 793	1 842 344
Reiser		1 578 616	1 436 470
Avl, organisert beitebruk		6 681 974	6 901 347
Momsrefusjon 2002-2004		-1 252 404	0
Sum driftskostnader		19 802 192	20 354 639
Driftsresultat		1 027 607	-268 207
Finansposter			
Sum finansinntekter		87 287	326 345
Nedskrivning aksjar NSG Medl.service as	8	-110 000	0
Sum finanskostnader		-11 447	-10 553
Sum finansposter		-34 160	315 792
Resultat før skatt		993 447	47 585
Skattekostnad		-1 311	-2 622
Årsresultat	9	992 136	44 963

2. Balanse pr 31.12.2004

	Note	2004	2003
Aktiva			
<i>Anleggsmidler</i>			
Bygning/tomt	10	1 745 300	1 745 300
Inventar, utstyr, medlemssystem	10	238 050	289 280
Sum varige driftsmidler		1 983 350	2 034 580
Aksjar / andelar	8	213 900	323 900
Sum anleggsmidler		2 197 250	2 358 480
Omløpsmidler			
Varelager		95 000	0
Kundar	6	73 923	248 182
Andre kortsiktige fordringer	7	1 453 429	1 025 989
Sum fordringer		1 622 352	1 274 171
Kontanter, bankinnskot	5	6 549 704	6 731 866
Sum omløpsmidler		8 172 056	8 006 037
Sum aktiva		10 369 306	10 364 517
Gjeld og egenkapital			
<i>Eigenkapital</i>			
Opptjent egenkapital	9	4 803 800	3 811 664
Sum egenkapital		4 803 800	3 811 664
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		3 430 779	4 486 715
Forskotstrekk, arb.giv.avg., mva		498 416	559 369
Skuldige feriepengar		435 431	446 912
Betalbar skatt		1 311	1 311
Mellomrekneskap Landbruksdept.		520 967	425 517
Anna kortsiktig gjeld		678 602	633 029
Sum kortsiktig gjeld		5 565 506	6 552 853
Sum gjeld og egenkapital		10 369 306	10 364 517

3. Spesifikasjon og noter til rekneskapen 2004

Rekneskapen til Norsk Sau- og Geitagslag er ein totalrekneskap som inkluderer Avlsrådet for sau, Avlsrådet for geit og Organisert beitebruk (beitekonsulent).

1 - Refunderte kostnader og tilskot

Landbruksdepartementet	10 240 000	
* til NSG Semin AS	<u>-2 654 000</u>	7 586 000
Omsetningsrådet	1 925 000	
Norske Meierier	232 875	
KIL	35 500	
Forskningsrådet	295 119	
Bygdefolkets studieforbund	46 308	
Norsk Kjøttssamvirke	439 344	
Troms fylkeskommune	53 000	
Andre	<u>50 514</u>	10 663 660

2 - Andre driftsinntekter

Deltakaravgift	86 336	
Adm. NSG Medlemsservice AS	<u>75 000</u>	161 336

3 - Lønnskostnader

Lønnskostnader er sett saman av følgjande postar:

	2004	2003
Lønningar	4 223 334	4 401 393
Folketrygdavgift	739 703	727 824
Pensjonskostnader	-122 890	225 477
Andre honorar-/lønnskostnader	<u>1 205 831</u>	<u>1 026 946</u>
Sum lønnskostnader	6 045 978	6 381 640
Gjennomsnittleg tal tilsette	15	16

Pensjonspremiefond

Laget har pensjonsforsikringa si i Gjensidige NOR ASA. Innbetalt pensjonspremie gir avkastning som vert godskreve laget sitt premiefond i Gjensidige NOR. Midlane i fondet kan berre nyttast til å dekkja pensjonspremie.

I 2004 er det brukt kr. 534.618 av fondet, til dekning av premie. Fondet som pr. 31.12.2004 utgjer kr. 1.267.824 er ikkje teke med i balansen.

Generalsekretær, styreleiar og nestleiar

Generalsekretæren har i 2004 motteke kr. 529.890 i lønn.

Generalsekretæren har telefon- og pensjonsordning og dekning av reiseutgifter etter statens satsar.

Styreleiar og nestleiar har hatt høvesvis kr. 47.000 og kr. 22.000 i fast godtgjersle.

Revisor

Kostnadsført revisjonshonorar utgjer kr. 65.327. Dette er fordelt på revisjon kr. 62.513 og fagleg bistand kr. 2.814.

4 - Vedlikehald Parkvn 71

Kostnad med vedlikehald av Parkvn 71 er kr. 772.329 i 2004.

Arbeidet gjeld oppussing av fasaden, utskifting av vindu, vedlikehald av tak og takrenner, og vidare forbetring av brann- og innbrotssikring.

5 - Bankinnskot

Av inneståande bankinnskot er følgjande konti bundne midlar:

Konto for skattetrekk	116 568	
Konto for Landbruksdepartementsmidlar	3 910 307	
Konto for sikringsfondet	1 296 449	5 323 324

6 - Kunder

Fordringane er ført opp med pålydande verdi.

7 - Andre kortsiktige fordringer

Mellomrekning NSG Medlemsservice AS	104 947	
Periodiserte tilskot	148 313	
Til gode mva	1 190 161	
Forskotsbetalte kostnader	2 708	
Lønnsforskot	2 300	
Reiseforskot	5 000	1 453 429

8 - Aksjar / andelar

	Bokf.verdi	Historisk kostpris
Medlemsservice AS	0	150 000
NSG Semin AS	108 900	108 900
	108 900	258 900
Andre:		
Team Semin BA	100 000	100 000
Nationen AS	5 000	5 000
	213 900	363 900

Norsk Sau- og Geitlagslag eig 100% av aksjekapitalen i NSG Medlemsservice AS. Selskapet er vedteke avvikla og all drift er opphøyrtd pr 31.12.2004.

Laget eig 66% av aksjane i Nsg Semin AS.

Begge selskapa driv verksemd som er vesentleg forskjellig frå verksemda i Norsk Sau- og Geitlagslag. Ein har av den grunn ikkje utarbeidd konsolidering.

9 - Eigenkapital

Opptent eigenkapital 1.1.	3 811 664	
Årsoverskot	992 136	
Opptent eigenkapital 31.12.	4 803 800	

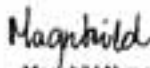
10 - Maskinar / Parkveien 71

	Ansk.kost	Tilgang	Akkumulert avskrivning	Verdi 31.12.2004	Årets avskrivning %	Sum
Datautstyr	870 286	0	870 286	0	13	12 600
Frankeringsmaskin	56 353	0	56 353	0	25	14 100
Medlemssystem	235 288	0	70 688	164 600	25	58 860
Alarmanlegg	0	90 394	16 944	73 450	25	16 944
Office datautstyr	158 085	0	158 085	0	25	39 120
Sum inventar	1 320 012	90 394	1 172 356	238 050		141 624
Parkvn 71 bygg	2 032 486	0	327 186	1 705 300	0	0
Parkvn 71 tomt	40 000	0	0	40 000	0	0
Sum bygg/tomt	2 072 486	0	327 186	1 745 300		0
Total sum				1 983 350		141 624

Bygningen i Parkvn. 71 vert ikkje avskreve fordi verkeleg verdi er vurdert som vesentleg høgare enn bokført verdi. Ein kjenner heller ikkje til forhold som tilseier at det vil oppstå verdifall på eigedomen.

Oslo, 31.12.2004 / 14.2.2005

Odd E Risan

Magnhild Nymo

Erik Fleystad

Agn Loh

Ove Ommundsen

Øivind Guråsnesrud

Erling Offerdal

Lars Erik Wålin

KPMG AS
P.O. Box 214
Tryggestr. 22
N-2002 Hamar

Telefon: +47 62 58 07 00
Fak: +47 62 58 07 90
Internet: www.kpmg.no
E-post: kpmg@kpmg.no

Til årsmøtet i Norsk Saa- og Gjøttelag

REVISJONSBERETNING FOR 2004

Ledelsens ansvar og revisors oppgave

Vi har revidert årsregnskapet for Norsk Saa- og Gjøttelag for regnskapsåret 2004, som viser et overskudd på kr 902.136. Vi har også revidert opplysningene i årsberetningen om forsamlingen om fortsatt drift. Årsregnskapet består av resultatregnskap, balanse og notisopplysninger. Årsregnskapet og årsberetningen er avgitt av selskapets styre og daglig leder. Vår oppgave er å uttale oss om årsregnskapet og øvrige forhold i henhold til revisorlovens krav.

Grunnlag for vår uttalelse

Vi har utført revisjonen i samsvar med revisorloven og god revisjonsikk i Norge. God revisjonsikk krever at vi planlegger og utfører revisjonen for å oppnå berøygende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon. Revisjon omfatter kontroll av utvalgte deler av materialet som underbygger informasjonen i årsregnskapet, vurdering av de benyttede regnskapsprinsipper og vesentlige regnskapsestimater, samt vurdering av innholdet i og presentasjonen av årsregnskapet. I den grad det følger av god revisjonsikk, omfatter revisjon også en gjennomgåelse av selskapets formuesforvaltning og regnskaps- og intern kontrollsystemer. Vi mener at vår revisjon gir et forsvarlig grunnlag for vår uttalelse.

Uttalelse

Vi mener at

- årsregnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et uttrykk for selskapets økonomiske stilling 31. desember 2004 og for resultatet i regnskapsåret i overensstemmelse med god regnskapsikk i Norge
- ledelsen har opplyst sin plikt til å sørge for ordentlig og overiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god regnskapsikk i Norge
- opplysningene i årsberetningen om forsamlingen om fortsatt drift er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Hamar, 14 februar 2005
KPMG AS

Kjell Kalvedoven
Statutsattestert revisor

© 2005 KPMG LLP, a Delaware limited liability partnership and the U.S. member firm of the KPMG network, a member of Ernst & Young Global Limited.
KPMG AS is a Norwegian limited liability company and a member firm of the KPMG network, a member of Ernst & Young Global Limited.

Ernst & Young	
USA	Ernst & Young LLP
Canada	Ernst & Young LLP
China	Ernst & Young (China) Co., Ltd.
France	Ernst & Young SAS
Germany	Ernst & Young GmbH
India	Ernst & Young (India) Pvt. Ltd.
Italy	Ernst & Young (Italy) S.p.A.
Japan	Ernst & Young (Japan) Co., Ltd.
Spain	Ernst & Young (Spain) S.L.
UK	Ernst & Young Limited

IX Andre opplysningar og statistikkar

DRIFTSGRANSKINGANE

Kjelde: Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning

Sauehaldet:

Familiens arbeidsforteneste pr. årsverk:

År	Austl. a. bygder 100-200 da	Vest- landet 50-100 da	Nord- Norge 100-200 da	Alle			
				< 50 da	50-100 da	100-200 da	Alle bruk
1980	48 000			30 900	31 200	49 500	38 500
1985	32 300			38 100	28 000	49 200	39 500
1990	10 000		90 800		21 800	49 800	42 500
1994	67 312	47 380	139 049	19 286	35 448	91 277	61 594
1995	57 302	21 224	86 336	7 535	12 841	57 431	36 588
1996	53 372	29 508	130 586	2 131	13 170	76 696	44 833
1997	70 662	8 128	73 864	15 113	(2 014)	65 422	41 048
1998	98 217	20 157	71 272		17 745	82 267	59 896
1999	82 126	28 338	72 193		19 020	76 187	49 591
2000	76 025	31 041	95 442		30 435	82 426	69 507
2001	14 251	-13 574	39 070		-611	50 054	44 071
2002	33 400	-5 800	39 300		-300	47 300	46 500
2003	14 335	5 451	100 139		361	63 737	47 142

Geitehaldet:

Familiens arbeidsforteneste pr. årsverk:

År	Nord-Norge		Alle			
	50-100 da	100-200 da	< 50 da	50-100 da	100-200 da	Alle bruk
1980	56 600		51 100	48 100		50 900
1985	65 200		68 800	60 500		58 000
1990	110 400	106 800		97 200	91 500	96 500
1994	111 846	126 567		85 167	127 856	104 808
1995	104 002	104 832		91 841	110 822	102 204
1996	104 856	121 141		84 121	122 251	99 192
1997	97 835	127 478		81 107	125 069	99 073
1998	122 167	143 999		104 347	135 777	118 138
1999	99 943	113 305		90 321	113 375	102 523
2000	153 023	134 151		132 224	135 063	131 168
2001	124 936	104 080		113 490	116 874	114 045
2002	147 100	129 100		155 500	130 600	135 000
2003	146 458	127 831		149 671	130 276	137 500

UTVIKLINGA I SMÅFEHALDET

Kjelde: Statens Kornforretning

Tala gjeld pr. 1. januar

År	Tal bruk med sau	Tal v.f.s.	Flokk-storl.	Tal bruk m/m.geit	Tal m.geit	Flokk-storl.
1985	33 815	1 077 469	32	1 354	74 030	55
1990	26 394	1 009 793	38	1 117	64 894	58
1991	25 635	1 027 076	40	1 116	65 864	59
1992	25 213	1 080 321	43	1 100	65 346	59
1993	24 774	1 091 914	44	1 075	62 742	58
1994	24 353	1 018 617	42	1 014	62 242	61
1995	24 355	1 041 680	43	975	59 855	61
1996	24 213	1 049 991	43	901	59 042	66
1997	23 382	1 015 252	43	877	58 758	67
1998	22 717	1 049 075	46	826	55 474	67
1999	21 989	1 071 495	49	769	53 269	69
2000	21 644	1 081 633	50	727	53 091	73
2001	21 371	1 112 186	52	677	50 859	75
2002	20 783	1 126 183	54	623	47 651	76
2003	18 716	1 093 354	58	591	47 087	80
2004	17 642	1 109 367	63	571	46 292	81

Frå 1994 til 1997 er det berre avlssauer (kode 130) som inngår i tall vinterføra sau. Frå 1998 er det sau føra over 1. mars som ligg til grunn for talla, (kode 131 er slått saman med kode 130). Frå 2004 er det brukt tall bruk med sau over 1 år og summen av dyretalet som inngår i kode 133, 137 og 138)

PRODUKSJON/FORBRUK

AV SAUEKJØTT

Kjelde: Budsjettnemnda for jordbruket

År	Salg og hjemmeforbruk tonn
1960	14 870
1970	16 648
1980	18 459
1985	24 150
1990	23 377
1995	25 211
2000	23 499
2001	24 482
2002	25 145
2003 *	24 534
2004 **	24 816

* Foreløpige regnskapstall,

** Budsjett

SLAKTEVEKTER

Kjelde: Norsk Kjøtt

Medel slaktevekter for sau og lam.

År	Sau, kg	Lam, kg	% *-lam
1970	30,3	15,8	-
1975	30,5	17,3	30
1980	29,7	16,8	28
1985	28,9	16,7	29
1990	30,0	17,9	40
1996	30,0	17,3	51
2000	31,0	18,1	70
2001	30,7	18,0	67
2002	30,8	18,2	73
2003	31,2	18,1	77
2004	31,6	18,4	84

* Fra 1996 er % *-lam lik kl O og bedre.

SAUEKONTROLLEN

Kjelde: Husdyrkontrollen/Fagsenteret for kjøtt

År	Tal buskapar i kontr.	Kontrollerte dyr		Tal g. lam pr. v.f.s.	Haustvekt pr. lam kg	Avdrått pr. v.f.s. kg
		Tal	%			
1962	-	35 174	4,2	1,17	39,2	45,9
1980	4 729	188 942	21,8	1,40	42,1	58,9
1985	5 577	271 683	25,2	1,46	41,9	60,8
1990	5 594	284 440	28,4	1,55	43,7	67,7
1991	5 557	294 051	28,6	1,54	42,7	65,8
1992	5 397	295 984	27,3	1,53	41,7	63,8
1993	5 282	289 010	28,4	1,56	44,4	69,4
1994	5 256	303 097	29,8	1,56	43,7	68,2
1995	5 367	303 828	29,2	1,54	42,9	65,0
1996	5 310	298 687	29,4	1,51	42,8	62,7
1997	5 149	287 627	28,3	1,53	43,3	65,0
1998	5 061	285 133		1,54	42,5	64,2
1999	4 912	278 470		1,62	42,8	69,0
			Fødte lam per søye	Lammetap %		
2000	4 929	291 673	1,87	10,8	44,0	67,4
2001	4 872	299 976	1,91	12,0	43,6	66,1
2002	4 783	304 539	1,91	11,7	44,1	66,9
2003	4 600	307 434	1,95	12,0	43,4	66,0
2004	4 402	309 573	1,94	11,4	44,3	66,2

ULLPRODUKSJONEN

Kjelde: Ullavdelingen Norsk Kjøtt/Fraktkontoret for kjøtt

År	Samvirke mottak tonn	Privat mottak tonn	I alt tonn	Gjennomsnittleg ullpris til produsent
				kr/kg
1975	3 811	470	4 281	12,33
1985	5 225	165	5 390	37,42
1990	4 902	62	4 964	47,51
1995	4 283	1 145	5 428	
2000	3 713	1 244	4 957	
2001	3 844	1 248	5 092	
2002	4 000	1 154	5 154	34,75*
2003	3 875	1 210	5 085	33,75*
2004	3 865	1 207	5 072	30,78*

*) Inkludert fri innfrakt

ULLKLASSIFISERING

Kjelde: Ullavdelingen Norsk kjøtt/fraktkontoret for kjøtt

Prosentvis fordeling mellom dei viktigaste ullklassane:

Klasse	1990	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
A	7	6	7	7	7	7	8	7	7	7	7	7
B	13	13	14	14	14	14	14	15	14	14	14	14
C	35	34	34	35	37	39	41	39	39	39	39	40
F	9	10	10	10	10	9	10	8	7	7	7	6
Andre	37	37	35	34	34	31	27	31	33	33	33	33
A I	88	86	89	90	90	89	89	89	88	88	91	86
A II	12	14	11	10	10	11	11	11	12	12	9	14
B I	69	68	70	70	68	72	72	73	76	78	80	77
B II	31	32	30	30	32	28	28	27	24	22	20	23
C I	81	81	81	82	83	84	84	85	84	83	85	84
C II	19	19	19	18	17	16	16	15	16	17	15	16
F I	53	54	48	47	48	50	49	48	46	44	50	48

GEITMJØLKPRODUKSJONEN

Kjelde: Budsjettnemnda for jordbruket

Dei siste åra er det blitt produsert

slike mengder geitmjølk:

		mill. liter
1960	20,0	
1970	24,5	" "
1980	24,9	" "
1990	27,3	" "
1992	25,8	" "
1993	25,8	" "
1994	24,6	" "
1995	24,8	" "
1996	23,8	" "
1997	23,2	" "
1998	22,6	" "
1999	21,7	" "
2000	21,1	" "
2001	20,3	" "
2002	21,0	" "
2003 *	20,8	" "
2004 **	20,7	" "

* Foreløpige regnskapstall

** Budsjett

GEITEKONTROLLEN

Kjelde: Husdyrkontrollen

År	Tal års- geiter	Tal bu- skapar	Års- geiter pr. buskap	Kg mjølk pr. års- geit	% pro- tein	% lak- tose	% feitt	Kr.før pr. års- geit,Ffm	Kr.før /100 kg mj.,Ffm	% tilsl. av alle geitene
1952	4 107	-	-	421	-	-	3,53	-	-	4,8
1955	5 552	389	14,3	387	-	-	3,61	-	-	6,4
1960	7 321	399	18,3	441	-	-	3,56	-	-	10,5
1970	10 369	347	29,9	590	-	-	3,47	-	-	16,2
1980	23 932	441	54,3	596	2,80	-	3,19	-	-	41,1
1990	31 735	502	63,2	577	2,81	-	3,26	-	-	51,3
1991	31 989	510	62,7	550	2,81	-	3,41	-	-	52,8
1992	32 524	507	64,1	541	2,79	-	3,39	-	-	53,2
1993	32 617	505	64,6	549	2,75	-	3,45	-	-	54,2
1994	32 242	503	64,1	535	2,72	-	3,45	-	-	54,7
1995	33 344	514	64,9	572	2,67	4,26	3,38	224	46	57,5
1996	33 798	517	65,4	564	2,66	4,25	3,37	196	41	58,3
1997	33 005	498	66,3	553	2,68	4,20	3,41	203	43	60,6
1998	32 228	483	66,7	559	2,69	4,25	3,42	213	45	60,6
1999	31 423	445	70,6	556	2,70	4,13	3,49	219	46	60,9
2000	31 027	432	71,8	560	2,67	4,09	3,52	208	41	62,5
2001	33 116	451	73,1	558	2,69	4,13	3,65	218	43	70,7
2002	33 337	436	76,5	577	2,94	4,23	3,50	225	43	72,1
2003	34 126	434	78,7	576	2,92	4,20	3,60	225	43	75,7
2004	32 710	402	81,4	592	2,99	4,27	3,73	248	45	74,0

*) Fra 1989 er tilslutningsprosenten regnet ut etter antall buskaper som er med i kontrollen. Før 1989 var det % geiter som var med i kontrollen.

Egne notater:

SAMARBEIDSADVOKATER I SOGN OG FJORDANE

 **ADVOKATFIRMA
FOLKMAN & CO**

Kontoradresse : Firdaveien 2

**Postadresse : Postboks 570,
6801 Førde**

Telefon : 57 83 39 00

Telefax : 57 83 39 01

The KPMG logo is positioned in the top left corner of the image. It consists of the letters 'KPMG' in a bold, white, sans-serif font, with each letter contained within a small white square. The background of the entire advertisement is a black and white photograph of a dense forest with tall, thin trees and a thick canopy of leaves.

KPMG

Audit - Tax - Advisory

www.kpmg.no

VI KJENNER DIN BRANSJE

Profilerte virksomhetsområder:

- **Revisjon**
- **Finansiering og skatt**
- **Arv og generasjonsskifte**
- **Forretningsplaner**
- **Effektivisering av arbeidsprosesser**
- **Virksomhetsstyring og rapportering**
- **Prosjektledelse**

Kontakt oss på telefon 62 59 87 50

Mer informasjon om KPMG finner du på www.kpmg.no

© 2004 KPMG AS, the Norwegian member firm of KPMG International, a Swiss non-operating association. All rights reserved.

En brannsikkerhetsavtale høres kanskje ikke så morsomt ut. Men det gjør ikke et nedbrent fjøs heller.

Feil ved det elektriske anlegget er den hyppigste årsaken til brann i driftsbygningen.

Vi har utviklet en sikkerhetsavtale for slike anlegg. Denne gir deg både en tryggere hverdag og billigere forsikring. Med sikkerhetsavtalen får du nemlig rabatt på forsikringspremien, i tillegg til at det elektriske anlegget blir kontrollert og vedlikeholdt minst hvert 3. år.

Kontakt oss på **03100**, se gjensidigenor.no eller kom innom vårt kontor.

**Gjensidige
NOR**

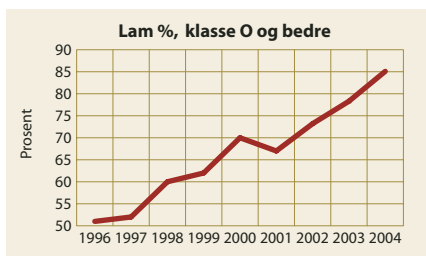
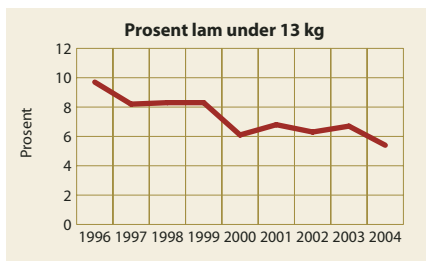
Hvorfor velge rådgivningstjenester fra TINE?

- Bedre resultater i form av økonomi, kvalitet, dyrehelse og riktig fôring
- Hjelp til å gjøre drifta på garden optimal i forhold til forutsetningene

Best på sau sammen med oss!

Fokus på fagarbeid med vekt på kvalitet og økonomi gir resultater!

Gilde

Gilde Norsk Kjøtt

**Lyst til å
være med på laget?**

29 000 kjøttprodusenter har tatt valget før deg.

<http://medlem.gilde.no>